

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH  
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

**BAKALÁŘSKÁ PRÁCE**

**NÁSILNÁ TRESTNÁ ČINNOST A OSOBNOST  
PACHATELE**

**Autor práce:** Klára Hessová, DiS.

**Studijní obor:** Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

**Forma studia:** kombinované

**Vedoucí práce:** Mgr. Bc. Josef Kříha

**Katedra:** Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

**2017**

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc. Josefu Kříhovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Dále chci poděkovat za velkou pomoc Janě Konopíkové a své rodině za jejich psychickou a lidskou podporu po dobu studií.

## ABSTRAKT

HESSOVÁ, K. *Násilná trestná činnost a osobnost pachatele: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2017. 64 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Bc. Josef Kříha

**Klíčová slova:** násilí, pachatel, trestní právo, psychologie, kriminologie, osobnost a typologie pachatele

Bakalářská práce (dále jen „**práce**“) po stránce věcné má primární ambici reflektovat vybrané fenomenologické aspekty násilné trestné činnosti. Práce je dílem teoreticky a dílem empiricky orientována. V rámci samostatných kapitol jsou formou teoretického analyticko-syntetizujícího postihu osvětleny základní východiska, odborné pojmosloví, vybrané juristické, kriminalistické a kriminologické aspekty zkoumané problematiky, včetně specifikace vybraných forenzně psychologických osobnostních specifik pachatele. Pomocí popisné metody jsou interpretovány výstupy z odborné literatury, legislativních zákonů a elektronických zdrojů.

Hlavní cíl „práce“ teoreticky definuje základní východiska zkoumané oblasti zahrnující vybrané juristické, kriminalistické a kriminologické aspekty násilné trestné činnosti. Vedlejším cílem „práce“ je za pomoci užitých kvantitativních ukazatelů (statistických výstupů) komparativně poukázat ke stavu a dynamice registrované násilné kriminality se zaměřením na teritoriální území ČR a Plzeňského kraje.

## ABSTRACT

HESSOVÁ, K. *The violent crime and the offender's personality: Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2017. 64 p. Supervisor: Mgr. Bc. Josef Kříha

**Key words:** violence, offender, criminal justice, psychology, criminology, personality typology offender

This bachelor thesis reflects the phenomenological aspects of violent crime. The work is theoretically and empirically oriented. The individual chapters explicate basic solutions, technical terminology, selected legal and criminological aspects of the issue including the specification of selected forensic psychological personality specifics of the offender. With the use of descriptive methods, the output from scientific literature, legislative acts and electronic resources is interpreted.

The main objective of the thesis defines the basic solutions of the surveyed area including selected legal, forensic and criminological aspects of violent crime. The secondary objective is to highlight the dynamics of registered violent crime, which is part of the phenomenological reflection of this type of crime.

# Obsah

Úvod.....	9
<b>1 Cíl a metodika bakalářské práce .....</b>	<b>10</b>
<b>2 Násilná trestná činnost.....</b>	<b>12</b>
2.1 Charakteristiky násilné trestné činnosti.....	13
2.2 Determinanty páchání trestné činnosti .....	13
2.3 Pachatelé násilných trestných činností .....	14
2.4 Organizovaný/dezorganizovaný pachatel.....	15
2.5 Trestný čin vraždy .....	16
2.5.1 Nejčastější způsoby utajování vražd .....	17
2.5.2 Podle volby způsobu usmrcení .....	18
2.5.3 Motivy vražd .....	18
2.6 Pachatelé násilných trestných činností .....	19
2.6.1 Nebezpečnost pachatele .....	20
2.7 Příčiny násilné kriminality .....	20
2.8 Prevence násilné kriminality .....	21
<b>3 Osobnost a agresivita .....</b>	<b>23</b>
3.1 Osobnostní rysy a agresivita.....	23
3.2 Emoce a agrese .....	24
3.3 Frustrace .....	25
3.4 Morálka .....	25
3.4.1 Subjektivní morálka .....	26
3.4.2 Objektivní morálka.....	26
3.4.3 Pozitivní morálka .....	26
3.4.4 Morálka povinností .....	26
3.4.5 Morálka aspirací.....	26
3.4.6 Vnitřní morálka práva .....	27
3.5 Motivace .....	27

3.6	Sebevědomí .....	28
<b>4</b>	<b>Pomoc obětem trestných činů .....</b>	<b>29</b>
4.1	Laická pomoc .....	29
4.1.1	Zpracování pocitů viny .....	30
4.1.2	Normalizace následků viktimizace .....	30
4.1.3	Obnova pocitu bezpečí a schopnosti důvěřovat .....	30
4.1.4	Podpora vyjadřování emocí.....	31
4.1.5	Obnova víry ve vlastní schopnosti .....	31
4.1.6	Podpora při řešení hlavních problémů oběti .....	32
4.2	Sociální pomoc .....	32
4.3	Právní pomoc.....	33
4.3.1	Spravedlnost.....	33
4.3.2	Osoby a systém .....	33
4.3.3	Role právního poradce .....	34
4.3.4	Obsah a zásady právní pomoci.....	34
<b>5</b>	<b>Osobnost a kriminalita pachatele .....</b>	<b>35</b>
5.1	Typologie osobnosti pachatele .....	35
5.1.1	Socializovaný typ .....	36
5.1.2	Neurotický typ.....	36
5.1.3	Psychopatický typ .....	36
5.1.4	Mentálně nedostačivý typ .....	37
5.1.5	Psychotický typ .....	37
5.2	Cloningerova typologie osobnosti.....	37
<b>6</b>	<b>Analýza a interpretace dat .....</b>	<b>39</b>
6.1	Celkový nápad násilné trestné činnosti r. 2011 .....	40
6.2	Celkový nápad násilné trestné činnosti r. 2012 .....	43
6.3	Celkový nápad násilné trestné činnosti r. 2013 .....	46
6.4	Celkový nápad násilné trestné činnosti r. 2014.....	49

6.5	Celkový nápad násilné trestné činnosti r. 2015 .....	52
<b>7</b>	<b>Celkový nápad násilné trestné činnosti k teritoriálnímu území .....</b>	<b>55</b>
7.1	Dílčí analýza násilné trestné činnosti na území České republiky .....	55
7.2	Dílčí analýza násilné trestné činnosti na území Plzeňského kraje .....	57
	<b>Závěr.....</b>	<b>59</b>
	<b>Seznam použitých zdrojů .....</b>	<b>60</b>
	<b>Seznam zkratk .....</b>	<b>62</b>
	<b>Seznam tabulek .....</b>	<b>63</b>
	<b>Seznam grafů .....</b>	<b>64</b>



## Úvod

Násilí a násilná kriminalita byly, jsou a vždy budou určitým sociálně patologickým jevem ve vztahu ke společnosti, kdy přestávají platit pravidla a normy práva.

Násilná kriminalita reflektuje velmi vážnou formu společností kriminalizovaného chování. Míra nízké registrované násilné kriminality bývá právem považována za ukazatel úspěšnosti úsilí státu, ale i společnosti, která může kontrolovat a omezovat zločinnost.

Chceme-li účinně bojovat s násilnou trestnou činností, musí se nejdříve pochopit podstata násilí kolem nás. Pokud skutečně chceme společnost před tímto druhem jednání chránit, je třeba si uvědomit, že každý násilný trestný čin je především determinován pachatelovou osobností. Z druhé strany potřebujeme, aby společnost věděla, jak se bránit, a lidé se tedy nestávali obětí takových trestných činů. V rámci ochrany společnosti je důležité věnovat zvýšenou pozornost právě osobnostem pachatelů této formy trestné činnosti.

Dle autorky Záhorské však osobnost pachatele není jen psychologickou podstatou, ale i kriminologickou. Vzhledem k tomu, že osobnost pachatele i osobnost oběti se promítá do spáchání násilného trestného činu, mělo by se to tedy projevit u soudního rozhodování o vině a trestu. Kriminologické poznatky o pachateli jsou používány převážně v kriminalistice, soudní psychiatrii, psychopatologii a trestním právu. Základním konceptem kriminologie v souvislosti s pachateli je osobnost pachatele trestného činu.<sup>1</sup>

---

<sup>1</sup>ZÁHORSKÁ, J. *Psychologická intervence při vyšetřování trestných činů*. Praha: Portál, 2007. s. 136

# 1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem „práce“ je teoreticky osvětlit a charakterizovat legislativní východiska, vybrané fenomenologické aspekty násilné trestné činnosti a psychologie osobnosti jejích pachatelů.

Vedlejší cíl „práce“ je formou užití kvantitativní výzkumné techniky demonstrovat četnost násilné trestné činnosti za určující období let 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, kde komparativní formou je analyzován stav, struktura a dynamika násilné trestné činnosti v rámci České republiky a daného teritoriálního území Plzeňského kraje. Práce je rozdělena na část teoretickou a empirickou. V teoretické části jsou osvětlena základní pojmosloví související s problematikou násilné trestné činnosti, osobnosti pachatele a oběti násilné trestné činnosti.

Úvodní kapitola je věnována vysvětlení základního názvosloví a je zpracována na základě získaných informací z odborných publikací a internetových zdrojů.

Druhá kapitola charakterizuje násilnou trestnou činnost jako celek a následnou skutkovou podstatu vraždy dle ustanovení § 140 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“). Závěrečná část subkapitoly je zaměřena na pachatele násilných trestných činů.

Třetí kapitola s názvem „Osobnost a agresivita“ se věnuje základním pojmům dané problematiky

Čtvrtá kapitola se zabývá pomocí obětí trestných činů a rozbořem pomoci těmto obětím, které se dělí na tři základní kritéria, kterými jsou pomoc sociální, laická a právní.

Pátou kapitolou s názvem „Osobnost a kriminalita pachatele“ je popsána v první části typologie pachatele a ve druhé Clonningerova typologie osobnosti, která vytváří tři základní dimenze.

Šestá kapitola je empirickou částí bakalářské práce objasňující kvantitativní výzkumnou techniku, která se zabývá porovnáním České republiky a Plzeňského kraje se zaměřením na celkový nápad násilné trestné činnosti a porovnání trestných činů

vraždy (§140 „trestní zákoník“), loupeže (§173„trestní zákoník“), ublížení na zdraví (§146„trestní zákoník“), nebezpečného vyhrožování (§353„trestní zákoník“).

## 2 Násilná trestná činnost

Násilná kriminalita je pojmem kriminologickým, nikoli pojmem právním. Trestní zákon tento pojem násilí nijak nedefinuje a nepoukazuje na násilné trestné činy jako ucelenou skupinu.

Násilná kriminalita spojuje celou řadu kriminálních chování. Zařazuje takové trestné činy, jejichž primární charakteristikou je poškození či destrukce cílového objektu jednání. Násilí může i nemusí být obligatorním znakem skutkových podstat násilných trestných činů. Pachatelovo záměr totiž nemusí být pokaždé fyzické poškození oběti. Ba naopak, násilí je často užito pouze jako prostředku k dosažení cíle, ve kterém se dozvíme víc v následujících kapitolách.

Záměr poškození objektu nebývá ve skutkové podstatě násilných trestných činů požadován jako obligatorní znak. Násilné trestné činy tak lze rozdělit z hlediska násilí jako obligatorního znaku skutkové podstaty. Na ty, jejichž obligatorním znakem užití násilí je, kterými jsou činy proti životu a zdraví, tak i v rámci trestných činů proti republice, trestných činů proti pořádku ve věcech veřejných, trestných činů obecně nebezpečných, trestných činů proti svobodě a lidské důstojnosti. Dále pak na násilné trestné činy, kde je násilí pouze značnou alternativou nebo znakem kvalifikované skutkové podstaty. Na konec, najdeme takové trestné činy, které bývají nejčastěji páčány násilným způsobem, ač užití násilí nebo pohrůžka násilí znakem příslušné skutkové podstaty není<sup>2</sup>

Do násilné trestné činnosti patří trestné činy jako je vražda (§ 140, „trestní zákoník“), loupež (§ 173, „trestní zákoník“), nebezpečné vyhrožování (§ 353 „trestní zákoník“), brání rukojmí (§ 234a, „trestní zákoník“), ublížení na zdraví (§ 146 „trestní zákoník“), vydírání (§ 175, „trestní zákoník“), týrání svěřené osob (§ 198, „trestní zákoník“), únos a osoby stížené duševní poruchou (§ 200, „trestní zákoník“), opuštění dítěte nebo svěřené osoby (§ 195 „trestní zákoník“) a další druhy násilného jednání, které jsou zapsány v trestním zákoníku č. 40/2009 Sb. Násilná trestná činnost je v rámci místně a věcně příslušného Krajského ředitelství vyšetřována za dozoru krajského

---

<sup>2</sup>Šámal, P., Púry, F., Rizman, S. Trestní zákon. Komentář. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 611

státního zastupitelství, na územních odborech za dozoru okresního státního zastupitelství.<sup>3</sup>

## 2.1 Charakteristiky násilné trestné činnosti

Trestný čin je velmi složitým jevem a je do něj tedy zařazeno mnoho vědních oborů, například věda trestního práva, kriminologie a další. Pokud chceme vypracovávat účinné metody kriminalistického odhalování, prevence a vyšetřování trestných činů je nanejvýš důležité znát dobře zákonitosti trestné činnosti samotné. Jen tak je možné docílit toho, aby vypracované metody byly adekvátní svému určení.

*„Kriminalistická charakteristika trestného činu je popisem kriminalisticky relevantních vlastností trestného činu, tj. takových vlastností, které ovlivňují proces tvorby stop a proces poznání a trestného činu.“<sup>4</sup>*

## 2.2 Determinanty páchaní trestné činnosti

Podle autorky Čírtkové (1998) jak v případě typologie osobnosti pachatele, tak v determinantech je znovu vedena pozornost zejména na vrozené, dědičné a získané základy pro kriminální chování. Někteří autoři uvádějí za velmi důležitou míru odlišnosti kriminální osobnosti od osobnosti nekriminální. U pachatelů trestné činnosti jsou častěji rozpoznatelné některé vlastnosti, zejména impulzivita, úzkostlivost, emoční labilita, ale také spontánní a reaktivní agresivita, sklon přisuzování vnějších příčin, nesnášenlivost, dobrodružnost, depresivita, negativní sebehodnocení a neschopnost kontrolovat impulsy. Doposud není nikterak možné prokázat, zda existují typické psychické charakteristiky, které by výhradně předurčovaly jedince ke kriminálnímu jednání.

---

<sup>3</sup>Služba kriminální Policie. *Policie České republiky*. [online]. Praha, 2016. [cit. 2016-11-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/sluzba-kriminalni-policie.aspx>>.

<sup>4</sup>MUSIL, J., a kolektiv. *Kriminalistika: vybrané problémy a teorie a metodologie*. 1. Vydání. Praha, 2001. s. 29

Musil a kolektiv (2001) dělí determinanty na dvě skupiny, a to na objektivní a subjektivní.

První skupina: **objektivní vlivy** – tyto vlivy nám mohou o pachateli mnohé říci ve smyslu samotného trestného činu, např.:

- místo činu a podmínky na něm,
- existence spolupachatelů,
- vztah mezi pachatelem a obětí, místem činu atd.

Druhá skupina: **subjektivní vlivy** – osobnostní charakteristiky pachatele, např.:

- somatické a psychické vlastnosti
- věk
- pohlaví pachatele atd.<sup>5</sup>

### 2.3 Pachatelé násilných trestných činností

Motivace je pro celé trestní řízení důležitá. Pokud objasníme motiv pachatele, podaří se nám s největší pravděpodobností zjistit, proč pachatel takový trestný čin spáchal a co ho k tomu vedlo. Pak jsme schopni podrobněji popsat charakteristiku osobnosti i její chování a tím jsme schopni se důkladně připravit na vyšetřovací úkony a projednávání trestného činu před soudem.<sup>6</sup>

U posuzování osobnosti pachatele nejde jen o samotný fakt, že někdo spáchal například vraždu, loupež či jiný násilný trestní čin. Pachatele násilné trestné činnosti můžeme rozdělit. Máme dvě skupiny pachatelů násilné trestné činnosti. První skupinou je pachatel, který jedná ve stavu chladné agrese, a druhou pachatel, který páchá činy ve stavu afektivní agrese. Ale ani u jedné skupiny pachatelů nenalzáme agresivitu jako typický osobnostní rys. Zcela mimořádnou skupinou jsou někteří pachatelé vraždy, kteří se projevují ochuzením emocionální stránky osobnosti. Do druhé skupiny patří pachatel se zvýšenou efektivitou a zhoršenými faktory jejího ovládní.<sup>7</sup>

---

<sup>5</sup>MUSIL, J., a kolektiv. *Kriminalistika: vybrané problémy a teorie a metodologie*. 1. Vydání. Praha, 2001. s. 37-40

<sup>6</sup>GILLEROVÁ, I., BOUKALOVÁ, H. a kolektiv. *Vybrané kapitoly kriminalistické psychologie*. 1. vydání. Praha: Karolinum. 2006. s. 20

<sup>7</sup>NETÍK, K., NETÍKOVÁ, D., HÁJEK, S. *Psychologie v právu. Úvod do forenzní psychologie*. Skripta. 1. vydání. Praha, C. H. Beck, 1997. s. 58

Kaiser (1994) charakterizuje kriminální populaci, která má vysoký výskyt sociálních znaků, mohou jimi být například opakovaná změna opatrovnictví nebo změna místa bydliště. Tím může být způsobeno zaostávání ve škole či selhání v povolání, čas strávený mimo své vrstevníky nebo rodinu. Dále to může být nápadné sociální chování, které se bere jako předzvěst kriminálního vývoje. Napříč různými typy trestných činů a osobnostmi jejich pachatelů se zdá, že toto chování je pro pachatele trestných činů výstižné.

## 2.4 Organizovaný/dezorganizovaný pachatel

Podle Čírtkové (1998) se při vyšetřování trestných činů se ukázalo jako přínosné dělit pachatele do dvou skupin, které v sobě mohou zahrnovat různé znaky, a to jak už sociální nebo osobnostní, demografické, ale mohou to být také psychopatologické.<sup>8</sup>

**Organizovaný pachatel** mívá vyšší inteligenční kvocient a většinou má kvalifikovanou profesi. V očích veřejnosti se jeví jako naprosto normální lidská bytost. V osobním životě žije v partnerském svazku a jeho sexuální život je normální. Pachatel své zločiny plánuje dopředu, své oběti nezná a vše si v průběhu činu kontroluje. Bývá mobilní, transportuje své oběti na jiné místo a tam je ukryje. Snaha uniknout policii je velmi vysoká.

**Dezorganizovaný pachatel** má průměrnou až podprůměrnou inteligenci. V sociálním postavení vystupuje jako nevyzrálá a asociální osobnost. Partnerský a sexuální život je nevyzrálý, žije sám. Trestný čin si dopředu neplánuje, jedná spontánně, při průběhu trestného činu může prožívat úzkostné stavy. Svou oběť většinou zná, žije poblíž místa činu a potom ji jednoduše odhodí. Spolupráce s policií není nikterak hrozná, pachatel se udá sám, nebo se nechá zatknout bez odporu.

---

<sup>8</sup>ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. 255 s.

## 2.5 Trestný čin vraždy

V § 140 trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. je uvedeno, že: „(1) Kdo jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na deset až osmnáct let.

(2) Kdo jiného úmyslně usmrtí s rozmyslem nebo po předchozím uvážení, bude potrestán odnětím svobody na dvanáct až dvacet let.

(3) Odnětím svobody na patnáct až dvacet let nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 (a – j)

(4) Příprava je trestná.”<sup>9</sup>

Trestný čin vraždy je páchan za různých okolností a také různými osobnostmi, jejichž motivace a rysy se v každém případě liší. Lze z toho však poznat určité charakteristiky činů, které nám o pachateli mohou hodně napovědět. Blíže se pachatelům násilné trestné činnosti věnuji v kapitole 4.3. Příprava je jedním z nejdůležitějších hledisek ke spáchání trestného činu vražd.

Vraždy se mohou dělit na dva typy. Prvním z těchto typů je **vražda bez přípravy**. Tyto útoky jsou vykonány bezprostředně, nebo krátce po tom, co se pachatel rozhodne oběť usmrtit. Také v případě, kdy se rozhodne usmrtit oběť po delším dlouhodobém vztahu, který prochází krizí, například vztah mezi partnery. Nejdůležitějším rysem tohoto typu je vykonání vraždy beze zbraně nebo jiných nástrojů, které jsou však určeny pro jinou potřebu. Pachatel především nemá vymyšlené alibi, ani připravený způsob obhajoby.

Druhým typem jsou **vraždy připravené**, kdy pachatel vše dopředu naplánuje, aby při konání jeho činu bylo co nejméně činností, které by ztěžovaly jeho realizaci. Pachatel si dopředu připravuje místo, dobu a způsob spáchání trestného činu a také přesný typ oběti.<sup>10</sup>

Způsoby páchaní vražd se vytváří působením řady různých faktorů, které charakterizují objektivní situaci, v níž pachatel trestný čin spáchal. Mohou to být např. návyky, zvyky, charakter, dovednosti, zejména jeho znalosti a osobní kvality

---

<sup>9</sup>JELÍNEK, J. a kolektiv. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Nakladatelství: Leges2016. s. 1280

<sup>10</sup>MUSIL, J., a kolektiv. *Kriminalistika: vybrané problémy a teorie a metodologie*. 1. Vydání. Praha, 2001. s. 381-382



samotného pachatele. Způsoby páčání vražd vykazují znaky obecné, společné pro většinu způsobu jejich páčání. Znaky specifické jen pro určité způsoby páčání vražd. Typizace způsobu páčání vražd má různá kritéria, přičemž pro metodiku vyšetřování vražd mají největší význam aspekty, kterými jsou stupeň připravenosti, fakta použití zbraně, volba způsobu usmrcení, způsob utajování.<sup>11</sup>

### 2.5.1 Nejčastější způsoby utajování vražd

U prvního způsobu **přemístění mrtvoly** jde o přemístění z místa činu na jiné místo, které není nijak frekventované nebo je skryté. Cílem pachatele je zabránit tomu, aby mrtvola byla nalezena nebo aby on byl zařazen do okruhu možných pachatelů.

Dalším způsobem je **ukrytí mrtvoly**. V tomto případě jde pachateli o to, aby se zvětšil jeho časový náskok, který uplyne od spáchání vraždy do jejího odhalení. Získaný čas využívá k tomu, aby si mezitím vytvořil alibi, zničil stopy a důkazy, které by ho později mohli usvědčit. Příkladem může být zničení oblečení, ukrytí nebo zničení vražedného nástroje.

Třetí způsob je **rozčlenění mrtvoly (eventuálně její zničení)**, které spočívá v tom, že pachatel sleduje stejné cíle jako pachatel, který ukrývá mrtvolu. Navíc ztěžuje vyšetřování tím, když oběti spálí či odhazuje jednotlivé části těla na různých místech apod.

Čtvrtý způsob je **ničení stop**, kdy pachatel po spáchání vraždy zakrývá stopy, o kterých byl přesvědčen, že by mohli vést k jeho odhalení či usvědčení z vraždy.

Pátý způsob je **ztěžování zjištění identity mrtvoly nebo opatřování falešných důkazů**. Pachatel se snaží skrýt identitu oběti odebráním osobních průkazů nebo snadno identifikovatelných předmětů. V praxi se stává, že pachatel devastuje tělo oběti (zejména obličej), s cílem znemožnit identifikaci jeho oběti.

Poslední způsob je **inscenace jiných skutečností**. Pachatel vytváří takovou situaci, aby probudil jinou představu o dané věci. Inscenací se tedy rozumí vědomé jednání pachatele, které zásadně zasahuje do důkazní situace, vzniklé v důsledku spáchaného

---

<sup>11</sup> STRAUS, J., a kolektiv. *Kriminalistická metodika*. 2. vydání. Příbram, 2008. s. 85

skutku, jehož cílem je zakrýt pravý stav a vzbudit nesprávnou představu o průběhu vyšetřovaného skutku.<sup>12</sup>

### 2.5.2 Podle volby způsobu usmrcení

**Fyzikální (mechanické)** usmrcení může být například ze způsobu udušení, bodné, řezné, střelné, rány způsobené tupým nástrojem nebo utopení, dále usmrcení elektrickým proudem. **Chemické a fyzikálně chemické** způsoby usmrcení formou použití například různých jedů, léků, eventuálně dalších chemikálii ohrožujících život a zdraví, a to buď přímým použitím do úst, vdechováním, injekcí, zavedením do některého tělesného otvoru nebo vnějším zasažením povrchu těla, kterým může být polítlí. **Biologické** způsoby jsou například ponechání dítěte nebo dospělé osoby, které díky svému zdravotnímu stavu nejsou schopna se o sebe sama nadále postarat. Poslední volbou usmrcení jsou **psychické nebo jiné faktory**, např. vražda vyčerpáním. Všechny způsoby usmrcení se vyznačují určitými charakteristickými stopami, které jsou velmi důležité pro poznání celkového mechanismu trestného činu.<sup>13</sup>

### 2.5.3 Motivy vražd

Motiv je jedním z významných komponentů kriminalistické charakteristiky a faktorem determinujícím způsob páchání trestného činu. Vražedných jednání a jejich motivů je mnoho. Za klasické motivy vražedných jednání můžeme považovat například motivy vyplývající z konfliktů v mezilidských vztazích, motivy zjištné (to jsou vraždy úmyslné za účelem dědictví nebo vraždy loupežné), motivy politické, motivy sexuální, motivy směřující k vyhnutí se trestní odpovědnosti. Zcela specifické motivy se uvádějí u vražd novorozence dítěte matkou. Policejní orgány vzhledem k zvýšené ochraně společnosti prošetřují i podezřelá úmrtí, která nemusí být trestnými činy (např. sebevraždy nebo tzv. náhlá úmrtí). Policejní orgán zjišťuje, zda v konkrétním případě nedošlo ke spáchání trestného činu. Vyšetřování vražd má metodická doporučení, které jsou vytvořena tak, aby šla aplikovat při objasňování případů podezřelých úmrtí.<sup>14</sup>

<sup>12</sup> STRAUS, J., a kolektiv. *Kriminalistická metodika*. 2. vydání. Příbram, 2008. s. 92

<sup>13</sup> STRAUS, J., a kolektiv. *Kriminalistická metodika*. 2. vydání. Příbram, 2008. s. 90

<sup>14</sup> MUSIL, J., a kolektiv. *Kriminalistika: vybrané problémy a teorie a metodologie*. 1. Vydání. Praha, 2001. s. 385-386

## 2.6 Pachatelé násilných trestných činností

Pachatelé násilné trestné činnosti jsou ve všech věkových kategoriích. U mladistvých sehrává podstatnou roli puberta a s ní se nově dostavuje i pohlavní touha, tím se zvyšuje citlivost na sexuální stimuly. Agresivita spočívá v rychlém přístupu k ženskému pohlaví. Mladiství, kteří se dopustili sexuálně agresivního jednání, pocházejí zpravidla z neúplných rodin a jedna třetina z nich projevovala už ve školních letech sexuální poruchy. Sexuální devianti nepřevažují u pachatelů sexuálních trestných činů, ale důležitým poznatkem je, že pachatelé sexuálních trestných činů mají sklon k páchání jiných trestných činností a tím se stávají kriminálními recidivisty.<sup>15</sup>

K pachatelům násilné kriminality jsou velmi různorodou skupinou jednotlivců, je pro ně tedy obtížné najít společné znaky. Velmi hojně se můžeme setkat s myšlenkou, že společným znakem těchto pachatelů je sklon k agresivitě. Už s ohledem na různé osobnosti pachatele, jednotlivé situační faktory a motivaci trestného činu, není tato myšlenka zcela správná. I přesto lze při značném zobecnění říci, že se v tomto okruhu často vyskytují psychopati, kteří mají agresivní sklony. Pachatele můžeme rozdělit podle různorodých kritérií. Jsme tak schopni vytyčit některé výrazné kategorie pachatelů, pro které jsou typické určité znaky. Patří sem tedy skupiny pachatelů rozdělené například podle věku, motivu, pohlaví a i podle vztahu pachatele k oběti. Empirický výzkum totiž poukazuje na to, že vraždy partnerů a příbuzných jsou typickými úmyslnými usmrceními.<sup>16</sup>

Kaiser (1994) ve své knize charakterizuje kriminální populaci se zvýšeným výskytem sociálních znaků, například: narušená rodina, opakovaná změna místa opatrovnictví, nebo vztahů v dětském nebo mladistvém věku, snížený intelekt, zaostávání ve škole, nízký sociální status. Dále poukazuje na nápadné sociální chování kriminálního vývoje: špatné utváření volného času, rozšiřování volného na úkor spánku, nedostatečná kontrola reality, neschopnost navazovat dlouhodobé vztahy apod.

---

<sup>15</sup>MUSIL, J., a kolektiv. *Kriminalistika: vybrané problémy a teorie a metodologie*. 1. Vydání. Praha, 2001. s. 424-423

<sup>16</sup>STANKOVA, L., ŠČERBA F., VICHLENDAM. *Násilná kriminalita*. Tisk PB tisk, s. r. o. Příbram. 2015. s. 34

### 2.6.1 Nebezpečnost pachatele

Nebezpečnost pachatele lze zahrnout pod heslo prognózování nebezpečnosti pachatele. Kriminální prognózování vytváří řadu složitých a otevřených problémů. Kriminální prognózování vychází z významu slova nebezpečnost. V tomto ohledu se nebezpečnost vztahuje na pachatele a vytváří předpoklad, že existují jedinci, u kterých se extrémně zvyšuje pravděpodobnost opakovaného páchaní závažné trestné činnosti. Pojem nebezpečnost v trestním právu vztahuje přímo k samostatným trestným činům. V tomto rozdílu spočívá jádro problému. Empiricky založenému prognózování nebezpečnosti pachatelů brání nejenom současný stav poznání.

V současnosti se rozdělují nebezpečnosti pachatele na tři hlavní kritéria pachatele, kterými je **intuitivní přístup**. Je založen na subjektivním posouzení pachatele. Velkou roli hraje způsobilost experta, který daného pachatele posuzuje. Záleží na jeho praktických zkušenostech a jeho teoretických preferencích. To totiž rozhoduje o tom, jaké informace o pachateli bude považovat za důležité a klíčové. Možnost pachatelovi nápravy garantuje pouze odborný posudek experta. **Klinický přístup** je více empirický. Opírá se o psychodiagnostické metody a životní cesty pachatele. Zkoumaný jedinec je podroben psychodiagnostickému vyšetření osobnosti. Závěr posudku není jen na expertovi, ale i na spolehlivém použití metod a údajů získaných o dosavadní životní cestě. **Statistický přístup** patří dnes k nejpreferovanějším metodám odhadu kriminálního chování v budoucnosti. Vychází z detailních výzkumů kriminálního chování, a zvláště pro recidivisty. Vychází z moderních a statistických procedur, kdy jsou identifikovány životní události životní události a projevy chování.

### 2.7 Příčiny násilné kriminality

Odhalení příčin trestné kriminality je jedním ze základních nástrojů pro boj s ní. Díky znalosti těchto příčin lze například vybrat správná prevenční opatření. První názory a vysvětlení příčin páchaní trestné kriminality je obsaženo v tzv. biologické teorii zločince. Dle těchto teorií páchá jedinec činy násilné trestné kriminality na základě svých fyziologických zvláštností. Mezi tyto zvláštnosti patří kupříkladu poškození mozku nebo hormonální nevyváženost.

Různé psychologické teorie za příčinu považují zejména zvláštnosti osobnosti pachatele. Každý se nachází v určitém psychologickém prostředí, které může mít fatální vliv na jeho jednání v určitých situacích a jeho sociální učení. Tyto dvě teorie mají jednu věc společnou. Hledají příčinu agrese uvnitř samotného jedince, tedy v jeho vnitřních mechanismech.

Opačná teorie vidí hlavní příčinu agrese v okolí pachatele. Konkrétněji řečeno v jeho vlivu na jedince. Další příčinou dle této teorie je také vliv životního prostředí na člověka a následně na jeho kriminální budoucnost. Ostatní modernější teorie ukazují spíše na přenášení násilného chování z generace na generaci, a to hlavně vlivem napodobování, následkem čehož se děti učí v určitých situacích používat násilí. To samé totiž vidí u svých násilnických rodičů.

Často ale tato příčina nestojí sama o sobě. Je kombinací více faktorů, a to zejména psychologických a biologických. Velkým vlivem na vnímání násilí se stává také kultura a společnost. Zde lze poukázat pro konkrétnost na revoluce a politické převraty. Jsou určité faktory, které jsou častým vysvětlováním příčiny výskytu násilí a které mají vliv na vyšší hojnost páchání násilí, mezi tyto tzv. rizikové faktory patří věk, rasa, vzdělání, chudoba aj.<sup>17</sup>

## **2.8 Prevence násilné kriminality**

Hlavní podstatou a cílem prevence násilné kriminality je předejít negativním faktorům, které jsou důvodem vzniku kriminality, ale zároveň také podpořit faktory pozitivního rázu, které vedou ke snížení kriminality. Aby prevence fungovala tak jak má, je důležité rozpoznat negativní jevy a jejich příčiny, a naopak také jevy, které je třeba podporovat, protože kriminalitě zabraňují. Následně je důležité nalézt určitá opatření, která budou nápomocná při snižování negativních faktorů ale zároveň pozitivní faktory ve společnosti podporovat. Je téměř nemožné stanovit jednotlivé prevenční mechanismy, které pomohou zamezit všem typům násilné kriminality. Proto můžeme prevenci rozdělit podle jednotlivých cílových objektů. A sice na situační, sociální a viktimizací. Toto rozdělení prevence se zaměřuje na situaci, kdy je čin páchan, na pachatele kriminality nebo na potencionální oběti. Potom ji z hlediska stadia

---

<sup>17</sup>STANKOVÁ, L., ŠČERBA F., VICHLENDÁ M. *Násilná kriminalita*. Tisk PB tisk, s. r. o. Příbram. 2015. s. 44-45

lze dělit na primární, sekundární a terciální. Jedná se zde o šíři působení. Tyto druhy prevence směřují ke společnosti podle toho, v jaké míře se kriminalita dostává k jedinci.<sup>18</sup>

---

<sup>18</sup> STANKOVÁ. L., ŠČERBA F., VICHLENDÁ M. *Násilná kriminalita*. Tisk PB tisk, s. r. o. Příbram. 2015. s. 48-50

### 3 Osobnost a agresivita

Agrese je v různé míře zabudována do našeho celého způsobu života. Slabost pro surové jednání, které nás vzrušuje, patří mezi základní lidské instinkty. Někteří autoři uvádějí agresivitu jako hnací sílu veškerého lidského chování hned za vůlí k moci a jako podstatnou složku úsilí nezávislosti a soběstačnosti jedince.

*„Agresí rozumíme destruktivní chování směřující k fyzickému (brachiálnímu), slovnímu (urážka, pomluva) nebo symbolickému (pomocí gest) útoku vůči jinému jedinci (předmětu).”<sup>19</sup>*

#### 3.1 Osobnostní rysy a agresivita

Žádní dva lidé na světě nejsou stejní. Každý člověk se v nějakém rysu neshoduje s tím druhým. Celistvou osobnost tvoří osobnostní rysy a jejich vlastnosti. Osobnostními rysy mohou být například plachost či sebejistota jedince. Mezi další příklady můžeme uvést například uzavřenost, vážnost, uvolněnost nebo i podřízenost člověka, věcnost.

Osobnost se v psychologii vymezuje třemi druhy aspektů a těmi jsou aspekty statické, dynamické a společenské. Osobnost můžeme brát jako soustavu charakterizující individuálnost konkrétního člověka, který realizuje svoje životní cíle a rozvíjí své možnosti ve společnosti. Je to individuální spojení biologických, psychologických a sociálních aspektů každého jedince. Utváří se hlavně ve vztazích k druhým, vůči své osobě, prostředí a společnosti a vystupuje jako jeden celek. Rysy představují nejzákladnější složky osobnosti. Dynamickými rysy jsou myšleny například postoje a sentimenty. Rysy schopností poukazují na to, jak si jedinec vede při dosahování zvolených cílů. V tomto rysu se hodně projevuje také talent. Temperamentové rysy ukazují hladinu energie, emocionální kvalitu či rychlost reagování. Příkladem takového rysu je introvert/extrovert nebo stabilita/labilita. V teorii osobnostních rysů se předpokládá, že existují trvalé rysy, což jsou obecné

---

<sup>19</sup>SPURNÝ, J. *Psychologie násilí: O psychologické podstatě násilí, jeho projevech a způsobech psychologické obrany proti němu*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1996. s. 9-10

a trvalejší charakteristiky, kterými můžeme porovnávat celé populace či konkrétního jednotlivce.<sup>20</sup>

### 3.2 Emoce a agrese

V každodenním životě se lidé nechovají, vždy tak, jak by měli. Chovají se často i agresivně. Ale nikoliv proto, aby uspokojovali své touhy někomu ubližovat, ale proto, že jsou zaplaveni hněvem, vztekem, zlostí a negativními emocemi. Tato agrese se bere jako „běžná“ a může být projevem impulzivity i nekontrolovaného vlastního jednání. Můžeme to vysvětlit tak, že emoce zablokuje funkce mysli a pak člověk reaguje hned, aniž by si vyvodil budoucí následky.

Zdrojem emocionální reakce může být postupné hromadění negativních zážitků, při kterých se jedinec stává zranitelnějším vůči některým podnětům, kdy vybavení agrese je mnohem snadnější. Tyto negativní zážitky přetrvávají například z hádek s osobami, na kterých nám záleží, ze selhání u výchovy vlastních dětí nebo z osob, které pracují ve veřejných službách a jejichž přístup je hrubější, tím pádem se prostor pro agresivní reakci stupňuje. Nezaměstnanost, nemoc či jiný handicap mohou vést k takovému agresivnímu výbuchu, který se může jevit jako logický důsledek souhry okolností. Emocionální agrese nebývá promyšlena dopředu a může sloužit k znovu nabití ohrožené sebeúcty, k posílení sociálního statusu a k prosazení toho, co jedinec bere jako správnou věc.

Zdrojem emocionální agrese je nějaký negativní prožitek, který vyvolá určitá reakce a kdy to jedinec bere jako provokující nebo vzbuzející odpor dané situace. Některé výzkumy uvádějí souvislost mezi zvýšenou agresivitou a stresory, které jsou součástí životního prostředí. To může být například znečištění ovzduší, vlivy horka, hustota obyvatelstva a tím i zvyšující se pohotovost člověka reagovat agresivně. Latence mezi emocemi a agresí je velmi malá. Věcného hodnocení je jedinec schopen až po odeznění emoce.<sup>21</sup>

---

<sup>20</sup>SKOPAL, O., DOLEJŠ, M., SUCHÁ, J. *Vybrané osobnostní rysy a rizikové formy u českých žáků a žákyň*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. s. 9-10

<sup>21</sup>ČERMÁK, I. *Lidská agrese a její souvislost*. 1. vydání. Praha. 1999. s. 29-31



### 3.3 Frustrace

Frustrací se rozumí pocit, který máme, když se nám některé věci v životě nedaří a v blízké budoucnosti nepůjdou ani napravit, nebo když stojíme před velkým rozhodnutím, které by mohlo ovlivnit další léta našeho života.

Pojem frustrace někdy bývá označován jako překážka na cestě k cíli, či neuspokojení potřeby, kdy neúspěch z počátku nebyl předpokládán, ale i tak došlo ke špatnému konci neuspokojení potřeby. V tomto případě nás provázejí pocity úzkosti, nejistoty, hněvu a zlosti. Agrese může být typickou reakcí na frustraci. Mnoho násilných trestných činů vzniklo ve frustrační situaci, kdy reakce pachatelů byly nepřiměřené.

*„Ilustrativní ukázkou je trestný čin manžela, který po příchodu domů přistihne svou ženu v intimní komunikaci s cizím mužem. Manžel okamžitě napadne původce své frustrace – cizího muže, v potyčce ho nožem smrtelně zraní.“<sup>22</sup>*

Ani v případě silné frustrace není člověk zbaven toho, že nemá žádnou zodpovědnost za své chování. Pořád má možnost volby, kdy svou frustraci a emoce může překonat, zmírnit tím své mechanismy a dočasně potlačit své pudy nějakým nenásilím. V úvahách o výzkumu negativní emoce má frustrace své opodstatnění. Vztah mezi agresí a frustrací je jednoduchý vzorec, kdy frustrace vyvolá negativní reakci, nejčastěji to bývá hněv, který vede k agresivnímu chování a má za cíl překonat frustraci.<sup>23</sup>

### 3.4 Morálka

Morálkou se rozumí správné jednání a chování ve společnosti. Porušení morálky ve společnosti se považuje za nepřijatelné. Morálka je osobní názor nebo přesvědčení, zda věci, které děláme, jsou dobré nebo špatné.

Morávek (2013) rozděluje morálku do šesti složek a to subjektivní, objektivní, pozitivní, morálka povinnosti, morálka aspirací, vnitřní morálka práva.

---

<sup>22</sup>PAVLOVSKÝ, P., a kolektiv. *Soudní psychiatrie a psychologie*. 1. vydání. Praha, 2001. s. 164

<sup>23</sup>ČERMÁK, I. *Lidská agrese a její souvislost*. 1. vydání. Praha. 1999. s. 33-34

### **3.4.1 Subjektivní morálka**

U subjektivní morálky můžeme zjednodušeně říci, že jde o konkrétní představu z povahy věci. Jde o jednání, které je správné a žádoucí. V takovém případě žijeme život, který je žádoucí, vyhovuje nám a je nejlepší, ale na druhou stranu poznáváme jednání, která jsou nevhodná a nežádoucí, či dokonce nepřijatelná.

### **3.4.2 Objektivní morálka**

Objektivní morálkou se rozumí přirozené soužití osob a správné chování. Pro nás to znamená, co bereme jako „božské“. Příkladem takové morálky je ideální život, dobro a vše, co není ovlivněno sociální realitou. Stav, který je pro nás přirozený, ideální či dokonalý.

### **3.4.3 Pozitivní morálka**

Pozitivní morálka nám ukazuje vzory chování, které jsou společností určeny za dobré, ale jsou respektive špatné. Jde o pravidla společnosti, které nám ukazují, co se má a nemá udělat. Poukazuje na to, co je dobré a co je špatné, co si zaslouží negativní, nebo pozitivní jednání.

### **3.4.4 Morálka povinnosti**

Tuto morálku bereme jako soubor vzorků chování a respektu ke společnosti. Ukazuje na to, co by se mělo a nemělo dělat. Hlavním nástrojem k respektu ke společnosti jsou právě morální povinnosti – jsou to negativní sankce. Za negativní sankce bereme opovržení, odsouzení.

### **3.4.5 Morálka aspirací**

U morálky aspirací jde převážně o usilování být nejlepším, hlavně z hlediska přínosu pro ostatní, být tím nejlepším člověkem, kterým může být, a žít tím nejlepším životem. Jedná se o snahu k dosažení dobra a ideálního života.<sup>24</sup>

---

<sup>24</sup> MORÁVEK, J. *Model práva: vztah práva a morálky*. Praha: LINDE. 2013. s. 30-37

### 3.4.6 Vnitřní morálka práva

Jedná se o pravidlo, které je třeba dodržet, aby se objektivní právo bralo jako soustava pravidel chování. *„Deficity v jednotlivých složkách v různé intenzitě ubírá právnímu řádu a efektivnosti, přičemž v důsledku hrubého porušení těchto pravidel, nebo některého z nich je možné dospět s odkazem na porušení konceptu společenské smlouvy a k faktu, že není spravedlivé po adresátech požadovat, aby se řídili pravidly, která se takto snaží ustanovená moc vůči nim tlumočit, že tito nemají povinnosti taková pravidla respektovat (Morávek, 2013, str. 37)“.*<sup>25</sup>

## 3.5 Motivace

Při zkoumání místa činu a zadání znaleckého posudku se pravidelně ptáme na otázku, která by vysvětlovala motivaci k páčání trestného činu. Tyto znalecké posudky se mohou stát podkladem pro právní změnu kvalifikace činu. V subjektivní stránce trestného činu se zaměřujeme na ty stránky a procesy.

Motiv je pohnutka vnitřního jednání. V lidském chování je různé množství motivů, jejich klasifikace je nejednotná. Základními druhy jsou obecně známé pudy, potřeby, zájmy, sklony a ideály.

Každý motiv má svůj začátek, dobu trvání, intenzitu a směr (cíl). Silnější motivy bývají trvalejší. Lidské potřeby, cíle a motivy v dané situaci mohou být ve vzájemném souladu, avšak často jsou vzájemně konfliktní. Pocity a vnitřní napětí vyvolávají konflikty motivů. Každý člověk má své potřeby, hodnoty, zájmy a soustavy motivů jsou tím pádem individuálně charakteristické a projevují se tíhnutím k činům určitého obsahu, zaměření nebo určitým cílům. Tato zaměření vycházejí jednak z podnětů ve vnějším prostředí, jednak z vlastností osobnosti, kam se promítají vlohy, charakter, potřeby, schopnosti, zkušenosti a odchylky, jako například pedofilní sexuální orientace. Ale abychom pochopili motivaci u trestného činu, musíme znát osobnost dotyčného člověka.<sup>26</sup>

---

<sup>25</sup> MORÁVEK, J. *Model práva: vztah práva a morálky*. Praha: LINDE. 2013. s. 37

<sup>26</sup> PAVLOVSKÝ, P., a kolektiv. *Soudní psychiatrie a psychologie*. 1. vydání. Praha. s. 162-163

### 3.6 Sebevědomí

Sebevědomí je jedna z důležitých částí osobnosti, která určuje, zda si člověk uvědomuje své možnosti, schopnosti či rezervy, jak hodnotí sám sebe mezi ostatními a své schopnosti jak obstát v životních situacích. S tím také souvisí to, jestli se člověk má rád takový jaký je a váží si toho, co zatím dokázal. Velikost lidského sebevědomí ovlivňuje všechny oblasti lidského života, např.: komunikace, zdraví, trávení volného času, práce, studium, partnerské vztahy. Na světě je mnohem víc lidí, kteří si nevěří než těch, kteří mají sebevědomí v pořádku. Nízké sebevědomí tedy znamená, že lidé podceňují své schopnosti, shazují své úspěchy, dávají důraz na to, co se jim zrovna nepovedlo a co jim nejde nebo neumí. Člověk, který má takhle málo sebedůvěry, se porovnává s ostatními lidmi a sám sebe vidí jako slabšího, méně schopného a neúspěšného. Známe dva typy lidí s nízkým sebevědomím, tzv. slaboši a siláci.

**Slaboši** – Těchto typů je převážná většina. Takové lidi poznáme velmi lehce, například ho „rozhodí“ i běžné situace, má špatný spánek kvůli starostem, velmi špatně se soustředí na práci, neumí si prosadit svůj názor, podřizuje se a nevěří si.

**Siláci** – Na první pohled vypadá jako silná osobnost, dokáže druhým vynadat a nebojí se prosadit svůj názor. Vystupování u takového typu je velmi hlasité a suverénní, někdy může vést až k násilnému chování. Navenek má tvrdou skořápku, a uvnitř je často rozklepaný, nejistý. Suverénní jednání zajišťuje to, že si lidi drží dál od těla, protože se jich ve skutečnosti bojí.<sup>27</sup>

---

<sup>27</sup>Sebevědomí. *Sebevědomí*. [online]. © PhDr. Michaela Peterková 2008-2016. [cit.2016-11-12]. Dostupné z: WWW: <<http://www.sebevedomi.psychoweb.cz/>>

## 4 Pomoc obětem trestných činů

V rámci aplikace ustanovení § 4 zákona č. 45/2013 Sb., zákon o obětech trestných činů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o obětech trestných činů**“) je uvedeno, že: „*Subjekty zapsané v registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů poskytují obětem v zapsaném rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem nebo jiným právním předpisem odbornou pomoc, kterou se rozumí psychologické poradenství, sociální poradenství, právní pomoc, poskytování právních informací nebo restorativní programy, a to před zahájením trestního řízení, v jeho průběhu i po jeho skončení. Odbornou pomoc poskytují do doby, dokud to vyžaduje její účel* (Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů).“<sup>28</sup>

### 4.1 Laická pomoc

Velmi často se stává nejbližší okolí oběti trestného činu bezradným v kontaktu s ní. Nejčastější problematikou v chování okolí oběti je takzvaná **strategie ignorování faktu trestného činu**. Pokud se okolí vyhýbá bolavým otázkám a předstírá, jako by se nic nestalo, v zásadě samotné oběti příliš její situaci neulehčuje. Lidé také často chybují v tom, že oběť nabádají, až přemlouvají, aby na kritický zážitek zapoměla. Avšak na takovou zkušenost zapomenout nelze a oběť ji v sobě potlačuje a dusí, a tím se blokuje přirozené mechanismy vyrovnávání se s traumatem. Celkově tyto reakce okolí jsou nevhodné a umocňují negativní dopad na oběť trestného činu.

Jsou dva určité mylné mýty, které se týkají strategie jednání s obětí trestného činu, které vedou absolutně proti kladnému výsledku. Patří sem už zmíněná přesvědčenost okolí, že oběť musí co nejdříve zapomenout na událost, která se jí přihodila, a právě to způsobuje chování nejbližších k oběti, jakoby se nic nestalo. Druhou je pak mýtus, že oběť je nemocný člověk a může ji vyléčit jen odpočinek a léčiva. Však opak se stává pravdou. Jak už bylo zmíněno, oběť zcela nezapomene na trestný čin. Aby se vzniklé rány byly schopné zhojit, je potřeba investovat značné množství své vlastní duševní energie. Samozřejmou oporou oběti by měla být především rodina. Oběti velmi

---

<sup>28</sup>JELÍNEK, J. a kolektiv. *Zákon o obětech trestných činů. – komentář s judikaturou*. Nakladatelství: Leges. 2013. 1. vydání. 263 s.

pomůže, když s ní rodina bude vhodně komunikovat a podporovat jí při vyrovnávání se s traumatickým zážitkem. Existují určitá doporučení pro rodinné příslušníky, jak správně jednat s obětí trestného činu.<sup>29</sup>

#### **4.1.1 Zpracování pocitů viny**

Dost často oběť bádá po odpovědi na otázku, proč potkal tento trestný čin právě jí. Protože se oběť snaží najít racionální vysvětlení oné události, u které však nějaký uspokojivý důvod najít nelze, často se přes myšlenkové pochody dopracuje k sebeobviňování. V této situaci je vhodným krokem oběti naslouchat a podat pomocnou ruku v podobě různých alternativních pohledů. Samozřejmě je důležité jasně dát oběti najevo, že trestný čin nevznikl její zásluhou, nýbrž že viníkem a odpovědnou osobou za tento trestný čin je pouze pachatel. Právě toto může být krok k nalezení opětne sebejistoty. Hned za sebeobviňováním je také vlastní pohled na špatné jednání v krizové situaci. Velmi často si oběť dokola přemítá průběh trestného činu a vyčítá si, že se měla zachovat jinak. Je vhodné oběti sdělit, že každé chování, které vedlo k přežití oběti trestného činu, bylo naprosto relevantní.

#### **4.1.2 Normalizace následků viktimizace**

Samotná viktimizace může rozhodit prožívání a chování oběti. Jedná se o poruchy jako například nespavost, porucha příjmu potravy a vracející se myšlenky a vzpomínky na trestný čin. Velmi podstatnou roli hraje to, aby si rodina oběti uvědomila, že se jedná o zcela přirozenou reakci na tuto situaci. Stává se, že oběť je tím, co se s ní děje, vyděšena. V tomto případě je vhodné jí uklidnit. Také je dobré ujištění nejbližších přátel v jejím okolí, že příčinnou těchto poruch je otřesný zážitek, a tedy jde o reakce naprosto přirozené.

#### **4.1.3 Obnova pocitu bezpečí a schopnosti důvěřovat**

Po traumatickém zážitku oběť často přichází o schopnost důvěřovat. Tato schopnost je velmi důležitá pro běžný život člověka. A nejedná se jen o důvěru k rodině a přátelům, ale do určité míry i přiměřenou důvěru k lidem zcela neznámým. Žijeme ve světě, který je pro nás vcelku uspořádaný a relativně bezpečný.

---

<sup>29</sup>ČÍRTKOVÁ, L. VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (svědkům) trestných činů*. Praha: Grada. 2007 s. 126

Tím je myšleno, že důvěra je velmi potřebnou součástí našeho běžného, každodenního života a je také znakem každého mentálně vyrovnaného člověka. Následkem otřesu z traumatického zážitku se oběť omezuje v každodenních vycházkách, zůstává zavřená doma a odstřihává i své společenské kontakty.

#### **4.1.4 Podpora vyjadřování emocí**

Trestný čin vyvolává v oběti intenzivní emoce v podobě strachu, smutku nebo například vzteku. S těmito silnými emocemi jsou spjaty i určité fyziologické pochody, které můžeme zaznamenat v tělesných změnách oběti. Tím, že oběť své veškeré emoce ventiluje, postupně přichází o negativní energii, která je vázaná na bolestivé vzpomínky. Tedy je vhodné a účinné dát oběti prostor o svých zážitcích hovořit. Když oběť vše vypráví těsně po trestném činu, přirozeně na ní emoce padnou už na začátku vyprávění. Po opakovaném líčení a popisování zážitku si můžeme všimnout, že oběť začíná projevovat své emoce mnohem déle. Nakonec oběť vylíčí, co zažila až do úplného konce bez větších emočních výlevů. Právě toto je náznak toho, že oběť trestný čin přijala jako fakt, který již nelze změnit a vyrovnala se s jeho traumatickou stránkou. Ventilování svých pocitů je tedy nedílnou součástí zpracování následků trestného činu. Je potřeba, aby u sebe oběť měla důvěryhodného člověka, který s ní celý tento proces ventilování podstoupí.<sup>30</sup>

#### **4.1.5 Obnova víry ve vlastní schopnosti**

Další schopností, o kterou oběť často přichází, je víra ve svou způsobilost. Chybí jí pocit toho, že vše co dělá, má nějaký smysl. Každý člověk počítá s ním, že je schopný do určité míry ovlivnit svůj osud a to, co se kolem něj děje. Tyto jistoty včetně vlastního pohledu sama na sebe postrádá. V této chvíli je potřeba, aby oběť přehodnotila své iluze. V tom je nejvíce schopna pomoci rodina. Měla by působit na oběť jako bezpečné zázemí, které oběť podpoří a podrží. Mnohem lépe a rychleji se s traumatem oběť začne vyrovnávat a začne obnovovat aktivity, které má ráda.

---

<sup>30</sup>ČÍRTKOVÁ, L. VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (svědkům) trestných činů*. Praha: Grada. 2007 s. 127-130

#### 4.1.6 Podpora při řešení hlavních problémů oběti

Velmi velkou roli představují blízké osoby oběti a její přátelé, a to například ve formě asistence. Oběti velmi pomůže, když jí blízký člověk doprovodí například na policii podat trestní oznámení nebo je přítomný u různých vyšetřovacích procesů. Je tomu tak už z toho důvodu, že se jedná o prostředí oběti zcela cizí a dost často velmi nepříjemné. Doprovod, kterému důvěřuje a může se na něj spolehnout, je pro ni tedy velmi uklidňující.

Ne vždy je ale pomoc těch nejbližších také tou nejžádanější a nejúčinnější. Velmi důležité je, aby blízké osoby nebyly samy trestným činem traumatizovány. Velmi často se stávají nepřímými oběťmi partneri. Zejména je myšlena stránka sexuální. U oběti viktimizace je snižená míra sexuální aktivity, zatímco partner často reaguje naopak hypersexualitou. V takových případech, kdy trestný čin poškodí i blízké osoby oběti, je vhodné vyhledat pomoc odborníků.<sup>31</sup>

## 4.2 Sociální pomoc

Česká republika je od roku 2004 členem NATO. Jak vyplývá z mezinárodních dokumentů a Doporučení Evropského fóra, je nutností do budoucna zajistit občanům ČR stejné služby a práva jako ve stávajících zemích, které jsou členy EU. V první řadě půjde o oblast sociální pomoci. Jedinou otázkou tedy zbývá, jaký směr si ČR určí a jakou přijme koncepci. Ze zahraniční praxe jsou určována fakta, které vedou k zlepšení sociální situace oběti a nestačí pouze změnit legislativu, ale je nutné připravit kvalifikované odborníky a dále změnit praxi, která já v našem státě zaběhnutá a propojit poskytování služeb jak ve státním sektoru, tak i v nestátním.

Naše země by si tedy měla vzít příklad ze zahraničních sousedů, kteří mají jasná pravidla a zásahy podle kterých se řídí a dokáží vytvořit ucelený systém, o kterých by se oběti měli ihned informovat. Informovanost je v tomto ohledu zásadní.

---

<sup>31</sup>ČÍRTKOVÁ, L. VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (svědkům) trestných činů*. Praha: Grada. 2007 s. 127-130



Jedna z nejstarších služeb existuje ve Velké Británii a jmenuje se Victim Support, kdy veškeré služby pro oběti financuje stát ze státního rozpočtu.<sup>32</sup>

### **4.3 Právní pomoc**

Právo v dnešní době slouží hlavně k usměrňování řádu lidské společnosti. K usměrňování dochází pomocí právních norem, jejichž obsahem jsou regulovány zejména pravidla chování. Tedy můžeme říci, že právo jako takové je určitý systém příkazů a zákazů. Právo ale může být dodržováno jen za předpokladu, že je jednatel s právními normami seznámen. V případě nedodržení právních norem je na místě sankce, která je uvalena na toho, kdo právní normu porušuje. Tudíž právní normy neplní pouze funkci preventivní, ale díky sankcím také donucovací.

#### **4.3.1 Spravedlnost**

Často se stává, že je obsah práva zaměňován nebo brán za stejný jako obsah spravedlnosti. Zejména jedinec, který vnímá porušení práva, očekává určitou nápravu ve formě odpovídajícího trestu, jinak řečeno „spravedlivého“. Spravedlnost má však hned několik rovin. Patří sem rovina právní, morální, historická či sociální. Každá rovina má svůj konkrétní obsah, který je třeba zohlednit při poskytování právní pomoci a rozlišit tak morální a právní rovinu. Je nutné si však uvědomit, že účinná právní pomoc oběti je možná jen tehdy, když jde o spravedlnost právní. Právě této spravedlnosti lze dosáhnout jen na základě přesného postupu, který je obsažen v zákonech.

#### **4.3.2 Osoby a systém**

Pokud dojde k porušení určitého právně definovaného zákazu či příkazu, působí na jednotlivce (jakožto na oběť) systém, který byl zvolen, aby konal právní spravedlnost. Ovšem tento systém je pro obyčejného člověka velmi složitý a spletitý. Právě v tomto případě je na místě významná role profesních organizací, které se zabývají právní pomocí.

---

<sup>32</sup>ČÍRTKOVÁ, L. VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (svědkům) trestných činů*. Praha: Grada. 2007 s. 141-142

### 4.3.3 Role právního poradce

Právní poradce využívá své znalosti a určité zkušenosti ze své praxe a bere v potaz potřeby oběti a respektuje je. Není v jeho možnostech ověření nebo posouzení jemu předložené verze a je povinen bez jakékoliv přípravy odpovědět na otázky kladené obětí trestného činu, která očekává i odbornost a zejména srozumitelnost těchto odpovědí.<sup>33</sup>

### 4.3.4 Obsah a zásady právní pomoci

Právní pomoc bez výjimky vždy vychází z práce s verzí, která byla na základě zpracování poradci předložena v rámci poradny obětí trestného činu. Jak už bylo řečeno, poradce není schopen a není ani v jeho kompetenci ověřit jemu poskytnuté informace a ani osobu, která tyto informace sdělila. Do objektivních informací lze zahrnout jen ty, které byly uvedeny v rozhodnutích. Ty jsou předloženy při poradě, ale jen pouze v případě, že osoba, která hledá právní pomoc, byla ochotna je poskytnout. Poradce se tedy často může dostat do situace, kdy nejsou známy detaily klíčové pro rozhodnutí o možné právní pomoci. Je tomu tak z různých důvodů, mezi které patří zejména nedostatek času, vynechání informace pro původní bezvýznamnost nebo i značný stres. Avšak poskytnutou verzi by poradce v žádném případě neměl s ohledem na svou právní pomoc zpochybňovat.<sup>34</sup>

---

<sup>33</sup>ČÍRTKOVÁ, L. VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (svědkům) trestných činů*. Praha: Grada. 2007 s. 149-153

<sup>34</sup>ČÍRTKOVÁ, L. VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (svědkům) trestných činů*. Praha: Grada. 2007 s. 152-153

## 5 Osobnost a kriminalita pachatele

Každý člověk je svým způsobem unikátní, jedinečná a svérázná **osobnost**. Na světě nenajdete dva stejné jedince, kteří mají shodnou osobnost. I přesto se můžeme v některých dílčích vlastnostech, rysech či vzorcích chování navzájem podobat jeden druhému, z čehož vycházejí i psychologické tendence, tzn. rozškátlkovat populaci, což dalo základ v neposlední řadě i vzniku rozličným typologiím osobnosti. Základní myšlenkou je skutečnost, že rozdílnost mezi osobnostmi je podmíněna různou genovou výbavou a vrozenými vlohami, které dědíme, dále pak individuálním vývojem a samozřejmě je silně ovlivněna i výchovou a prostředím, ve kterém vyrůstáme a které nás tzv. utváří. Právě prostředí a sociální okolí (zejména závadné) se pak může jevit jako jedna z podstatných formujících složek osobnosti v případě kriminálního jednání. Veškeré páchání přestupků nebo trestných činů nazýváme **kriminalita**.

Čírtková (2004) považuje za velmi rizikovou kombinaci povah osobnosti, nezávislost na odměně a zvýšení impulzivnosti. Také dále uvádí jako znaky pro kriminální jednání nezdrženlivost, impulzivnost a charakterové defekty, které se vyznačují nefunkčními vnitřními zábranami a neúčinnou anticipací (důsledků vlastního jednání).<sup>35</sup>

### 5.1 Typologie osobnosti pachatele

Pomocí typologie jsme v kriminologii schopni rozlišovat pachatele trestných činů podle určitých kritérií či znaků, dle nichž lze každého charakterizovat pomocí určitého modelu, typu.

Zpravidla jsou to dané vlastnosti, podle kterých přiřazujeme konkrétního jedince k některému typu, například extrovert nebo introvert. Typologie rozlišuje pět základních typů osobnosti pachatele, do kterých řadíme kriminální populaci. Jedná se o socializované, neurotické, psychopatické, mentálně nedostačivé a psychotické typy. Jejich stručnou charakteristikou se zabývají následující podkapitoly.<sup>36</sup>

---

<sup>35</sup> ČÍRTKOVÁ, L. ČERVINKA, F. *Forezní psychologie: Psychologie pro soudce, advokáty, státní zástupce, vyšetřovatele, kriminalisty, policisty a pro všechny, kteří se v souvislosti s trestným činem dostanou do kontaktu s policií a soudy*. 1. Vydání. Praha: Support. 1994 s. 155

<sup>36</sup> ČÍRTKOVÁ, L. ČERVINKA, F. *Forezní psychologie: Psychologie pro soudce, advokáty, státní zástupce, vyšetřovatele, kriminalisty, policisty a pro všechny, kteří se v souvislosti s trestným činem dostanou do kontaktu s policií a soudy*. 1. Vydání. Praha: Support. 1994. s. 155

### 5.1.1 Socializovaný typ

Tento typ vystihuje slovo normální. Jde o osobnost, na kterou se stahují jak poznatky o chování, tak o prožívání. Konkrétně jde o jednotlivce, u kterého jsou jasně srozumitelné myšlenkové pochody a vůbec veškeré prožívání. Reakce na spáchaný trestný čin odpovídají běžným představám (smutek, lítost, obavy). Jednání s takovým pachatelem by nemělo být problémové.<sup>37</sup>

### 5.1.2 Neurotický typ

Tato osobnost je nápadná tím, že má menší či větší neurotické poruchy. Ty se projevují zvýšenou úzkostí, dráždivou slabostí, depresivním laděním, hysterickými reakcemi. Typickými neurotickými pachateli bývají osoby mladistvého věku, pocházející zpravidla z dobrých sociálních vrstev. Kriminální jednání bývá protestem proti vlastní rodině. Tyto protesty mohly vyvolat např. dominantní matka, přehlížení otcem, pocit viny apod.<sup>38</sup>

### 5.1.3 Psychopatický typ

U pachatelů takového typu se dá předpokládat značný podíl jeho osobnosti na kriminálním jednání, neboť dle Čírtkové, Červinky, (1994, str. 158): „*Jde o psychiatrickou diagnózu, která se používá pro jedince projevující se svéráznými, nápadnými a zvláštními způsoby chování a prožívání.*” *Dotyčný se odchyluje běžnému standardu svými silnými nápadnostmi, kterých si všimneme při běžném jednání. Společnost pak na takové osoby kouká jako na „podivíny.“*<sup>39</sup>

---

<sup>37</sup> ČÍRTKOVÁ, L. ČERVINKA, F. *Forezní psychologie: Psychologie pro soudce, advokáty, státní zástupce, vyšetřovatele, kriminalisty, policisty a pro všechny, kteří se v souvislosti s trestným činem dostanou do kontaktu s policií a soudy.* 1. Vydání. Praha: Support. 1994. s. 157 – 162

<sup>38</sup> ČÍRTKOVÁ, L. ČERVINKA, F. *Forezní psychologie: Psychologie pro soudce, advokáty, státní zástupce, vyšetřovatele, kriminalisty, policisty a pro všechny, kteří se v souvislosti s trestným činem dostanou do kontaktu s policií a soudy.* 1. Vydání. Praha: Support. 1994. s. 157 - 162

<sup>39</sup> ČÍRTKOVÁ, L. ČERVINKA, F. *Forezní psychologie: Psychologie pro soudce, advokáty, státní zástupce, vyšetřovatele, kriminalisty, policisty a pro všechny, kteří se v souvislosti s trestným činem dostanou do kontaktu s policií a soudy.* 1. Vydání. Praha: Support. 1994. s. 157 - 162

#### 5.1.4 Mentálně nedostačivý typ

Jde o typ pachatele, který se vyznačuje nízkou inteligencí. Jeho rozumové vlastnosti se liší od standardu „normálních“ lidí, jedná se o primitivní osobnost. Trestná činnost u takového pachatele bývá jednoduchá a nepromyšlená. Často bývá pachatelem sexuálních útoků, například proti dětem nebo zvířatům. Poznat takového pachatele nebývá těžké, používá jednoduché věty a má omezenou slovní zásobu.

#### 5.1.5 Psychotický typ

Tímto typem je pachatel, který v době spáchání trestného činu trpí některou z nejtěžších duševních nemocí, tj. psychózou. Většinou jde o násilné trestné činy. Jsou nápadné svou nesrozumitelností, bizarností a výjimečně i svoji brutalitou. Jejich motivace je nečitelná, zvrácená a nepochopitelná normálními měřítky.<sup>40</sup>

### 5.2 Cloningerova typologie osobnosti

Cloningerova trojdimenzionální typologie osobnosti závisí na určitých typech, respektive na intenzitě podnětů. Každé ze tří dimenzí je udělován konkrétní biologický základ, ze kterého se vychází.

První dimenze ukazuje **závislost na odměně**. Jedná se dimenzi, ve které jde o míru potřeby pozitivních podnětů. Pro lidi, kteří disponují závislostí na odměně, může být tato potřeba zvýšená. Takové lidi je důležité nadměrně oceňovat, chválit a podporovat. Typickým příkladem jsou lidé se závislou poruchou osobnosti. Naopak pokud je tato potřeba snížena, jedinci jsou lhostejné názory ostatních a ve společnosti vystupuje jako ignorant. Příkladem takového typu jsou u schizoidní poruchy osobnosti.

Druhou dimenzí označujeme **potřeby změny, nových a silných zážitků**. Intenzita a proměnlivost podnětů hraje velkou roli v této dimenzi. Pokud potřeba změny je nesnesitelně silná, jedinec vyhledává riziko a vzrušení za každou cenu. Příkladem jsou lidé s disociální (trvalé povahové odchylky vytvářející nevyváženou a nenormální osobnost, některé její složky jsou příliš zdůrazněny a jiné potlačeny) poruchou

---

<sup>40</sup> ČÍRTKOVÁ, L. ČERVINKA, F. *Forezní psychologie: Psychologie pro soudce, advokáty, státní zástupce, vyšetřovatele, kriminalisty, policisty a pro všechny, kteří se v souvislosti s trestným činem dostanou do kontaktu s policií a soudy*. 1. Vydání. Praha: Support. 1994. s. 157 - 162

osobnosti. Ba naopak pokud nestojí o nové zážitky a snaží se jim, co nejvíce vyhýbat, je to znakem úzkostné poruchy osobnosti.

Poslední a to třetí dimenzí je potřeba **vyhýbat se nepříjemnostem (nebezpečí)**. V první dimenzi jde o pozitivní podněty, ale v tomto případě se jedná o podněty, které se považují za negativní. Jsou typické pro lidi s vyhýbavou nebo nezávislou poruchou osobnosti. Opačným extrémem bývají lidé, kteří snášejí hrozící nebezpečí a nepocítí ují strach. Takové chování se zdá být značně rizikové, jako by lidem chyběla schopnost správně posoudit nebezpečí dané situace.

Dle Vágnerové: *„Porucha osobnosti je definována jako určitý, trvalý a těžko ovlivnitelný vzorec osobnostních rysů, které se odlišují od aktuální sociokulturní normy. Její součástí jsou nadměrné zvýrazněné některé vlastnosti osobnosti, odchylky, v oblasti citového prožívání, uvažování i chování.“*<sup>41</sup>

---

<sup>41</sup> VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 4. vydání. Praha: Portál. s. 513

## 6 Analýza a interpretace dat

V rámci této subkapitoly analyzuji data o kriminalitě násilné trestné činnosti v letech 2011 až 2015 na území celé České republiky a Plzeňského kraje. Celkové ukazatele každý rok kolísají a mění se. V následujících grafech porovnávám výskyt násilné trestné činnosti s předešlými roky na základě evidencí Policejního orgánu České republiky.

Je zde patrný i podíl násilné trestné činnosti Plzeňského kraje na celkovém ukazateli v České republice. I přesto, že každým rokem se ukazatele mění a kolísají, už na první pohled je zřejmé, že se v žádném z uvedených let nejedná o ukazatele zanedbatelná.

Plzeňský kraj patří do nejsledovanějších oblastí v České republice a dle ukazatelů zastupujících násilnou trestnou činnost právě v tomto kraji je evidentní, proč tomu tak je. Všímám si zde především násilných trestných činů, jako jsou vražda, loupež, úmyslné ublížení na zdraví a nebezpečné vyhrožování. Jsou to aspekty se statisticky vcelku zajímavými a hlavně vysokými čísly. I přesto, že vraždy zastupují nejnižší ukazatele v každém ze zmíněných let, jedná se o nejzávažnější násilnou trestnou činnost a každé z nich je věnována nejvyšší pozornost, a to nejen kriminalistů. I takový aspekt jako násilné vyhrožování je zastoupen v poměru k celé republice vcelku vysokým číslem, a to v každém ze zmíněných let.

## 6.1 Celkový nápad násilné trestné činnosti r. 2011

Dle porovnání se dá říci, že zpřísnění v novém trestním zákoníku ve vztahu k násilným trestným činům se odrazilo v mírném nárůstu počtu násilných trestných činů zaevidovaných policií od roku 2010.

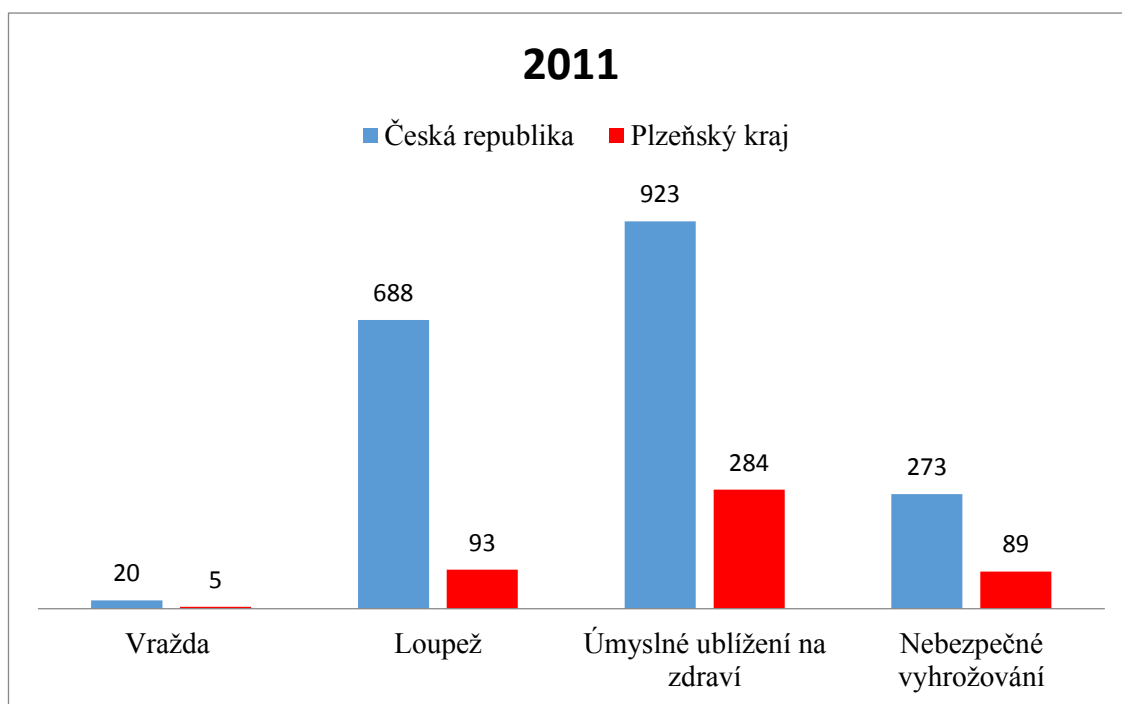
Přestože v roce 2011 dynamika celkové násilné kriminality poklesla. Počet evidovaných loupeží a počet vražd setrval na nejnižším počtu posledních desetiletí, výrazný vzestup úmyslných ublížení na zdraví, nebezpečného vyhrožování a porušování domovní svobody.

Podle zpráv o bezpečnostní situaci byl v roce 2011 zjištěn zvýšený počet násilných útoků na seniory, a to především ze strany mladistvých pachatelů.

Často to bylo z řad příbuzenstva, kvůli potencionálnímu nákupu drog, který se v té době stával běžným. Podíváme-li se na graf č. 1, lze poznat, že vražd se v Plzeňském kraji stala jedna čtvrtina z celkového počtu. Dle státních zástupců u vražd byla charakteristická jejich brutalita a bezohlednost vůči obětem, dále lhostejnost k času a místu spáchání.



Česká republika	3085
Plzeňský kraj	448



Graf č. 5: Celkový nápad násilné trestné činnosti za období 1. 1. – 30. 12. 2011<sup>42</sup>

<sup>42</sup>Empirické materiály: Policie České republiky. © 2017 Policie ČR.[online]. Praha, 2016. [cit. 2017-23-02]. Dostupné z WWW:<http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Název	Zjištěno	z toho	Celkem
		ukončeno prověřování	v prově- řování
Vraždy loupežné	1	1	7
Vraždy sexuální	0	0	0
Vraždy motiv. osob. vztahy	10	7	6
Vraždy na objednávku	0	0	1
Vraždy novorozence matkou	0	0	0
Vraždy ostatní	3	1	6
<b>Vraždy celkem:</b>	<b>14</b>	<b>9</b>	<b>20</b>
Usmrcení lidského plodu - pomoc a svádění ženy	0	0	0
Usmrcení lidského plodu - se souhlasem ženy	0	0	0
Usmrcení lidského plodu - bez souhlasu ženy	0	0	0
Zabití	0	0	0
Usmrcení z nedbalosti	13	3	29
Opuštění dítěte	7	3	5
Únos	2	1	5
Loupeže	372	88	688
Loupeže na finančních institut.	7	1	23
Nás. protiúř. osob. a org. veř.moci mimo polic.	16	5	22
Nás. protiúř. osob. a org. veř.moci policistovi.	64	52	25
Nás. protiúř. osob. a org. veř.mociobec.policistovi.	21	13	15
Úmyslné ublížení na zdraví	522	159	923
Rvačky	2	1	6
Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	14	6	20
Braní rukojmí	2	1	3
Nebezpečné vyhrožování	233	108	273
Nebezpečné pronásledování	65	18	129
Vydírání	141	50	312
Omez. a zbavení os. svobody	31	10	50
Porušování domovní svobody	244	93	265
Neopr.zás.do práva domu, bytu...	55	17	86
Týrání svěřené osoby	22	6	53
Týrání osoby žijící ve spol. obydlí	84	32	116
Omezování svobody vyznání	0	0	0
Útisk	3	0	12
Porušování svob.sduž. a shrom.	0	0	0
Ostatní násilné trestné činy	0	0	5
<b>Násilné činy celkem:</b>	<b>1 934</b>	<b>676</b>	<b>3 085</b>

Tab. č. 1: Množství zjištěných násilných trestných činů v ČR za rok 2011

## 6.2 Celkový nápad násilné trestné činnosti r. 2012

Plzeňský kraj je beze sporu jednou z nejsledovanějších oblastí České republiky. Celkový nápad násilné trestné činnosti činil v roce 2012 v České republice 3162 násilných trestných činů, z toho bylo 482 jen v Plzeňském kraji, tzn. více, jak třetinu ze všech těchto činů řešila policie Plzeňského kraje. Tento kraj svou násilnou trestnou činností značně přispívá celkové ukazatele registrované násilné kriminality v České republice. Dle evidence statistického systému kriminality se Policie Plzeňského kraje zabývala v roce 2012 více jak třetinou všech loupeží v celé České republice.

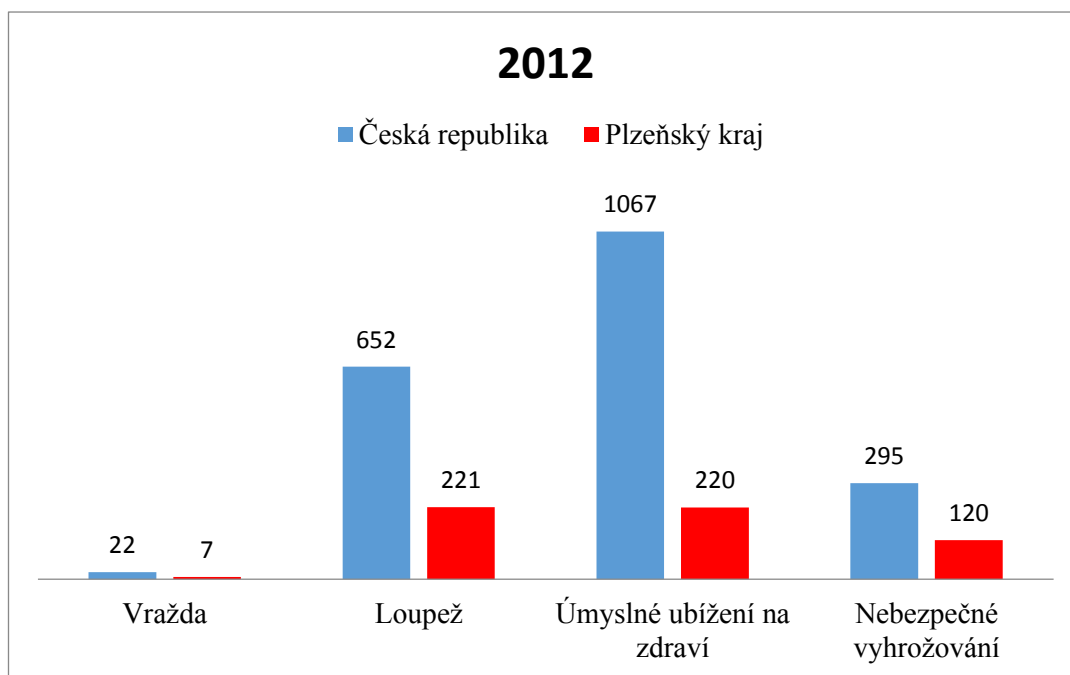
Na úmyslném ublížení na zdraví se tento kraj podílel ani ne pětinou z celkového počtu. Za to do nebezpečného vyhrožování spadá necelá polovina z celkového počtu do Plzeňského kraje. Dále můžeme také poukázat například na v grafu nezmíněných 54 případů porušování domovní svobody a 9 případů nebezpečného pronásledování (stalkingu §354 „trestního zákoníku“).

Pozornost můžeme také věnovat počtu vražd za rok 2012. Ze sedmi těchto vražd bylo objasněno 5. Zbylé dva činy byly šetřeny na jiných součástech Policie ČR. I přesto, že se odehráli v Plzeňském kraji, jeden byl z důvodu věku podezřelého šetřen na Krajském ředitelství policie Jihočeského kraje a druhý byl šetřen na útvary s celorepublikovou působností.

Do nejvíce mediálně sledovaných spadá například vražda manželského páru u Plzně v Tymákově, kdy byl muž a žena pobodáni a sečným zraněným ihned podlehly. Za vraždu se zodpovídal jejich 24letý syn.

A dále například násilné úmrtí 50letého cizince na ubytovně na Přimdě. Ve zbylých třech případech se jednalo o vraždu ve stádiu přípravy vraždy nebo pokusu o ni.

Česká republika	3162
Plzeňský kraj	482



Graf č. 2: Celkový nápad násilné trestné činnosti za období 1. 1. – 30. 12. 2012<sup>43</sup>

<sup>43</sup>Empirické materiály: Policie České republiky. © 2017 Policie ČR.[online]. Praha, 2016. [cit. 2017-23-02]. Dostupné z WWW:<http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Název	Zjištěno	z toho	Celkem
		ukončeno prověřování	v prově- řování
Vraždy loupežné	3	3	1
Vraždy sexuální	0	0	0
Vraždy motiv. osob. vztahy	8	8	8
Vraždy na objednávku	0	0	4
Vraždy novorozence matkou	0	0	0
Vraždy ostatní	4	3	9
<b>Vraždy celkem:</b>	<b>15</b>	<b>14</b>	<b>22</b>
Usmrcení lidského plodu - pomoc a svádění ženy	1	0	0
Usmrcení lidského plodu - se souhlasem ženy	0	0	0
Usmrcení lidského plodu - bez souhlasu ženy	0	0	0
Zabití	0	0	0
Usmrcení z nedbalosti	10	3	31
Opuštění dítěte	2	0	6
Únos	2	0	4
Loupeže	370	102	652
Loupeže na finančních institut.	14	2	32
Nás. protiúř. osob. a org. veř.moci mimo polic.	8	4	15
Nás. protiúř. osob. a org. veř. moci policistovi.	65	48	42
Nás. protiúř. osob. a org. veř. moci obec. policistovi.	20	13	10
Úmyslné ublížení na zdraví	624	175	1 067
Rvačky	0	0	3
Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	5	1	9
Braní rukojmí	0	0	1
Nebezpečné vyhrožování	257	122	295
Nebezpečné pronásledování	67	17	108
Vydírání	151	73	259
Omez. a zbavení os. svobody	33	17	50
Porušování domovní svobody	253	92	262
Neopr.zás.do práva domu, bytu...	65	26	79
Týrání svěřené osoby	26	6	68
Týrání osoby žijící ve spol. obydlí	80	27	134
Omezování svobody vyznání	0	0	0
Útisk	0	0	8
Porušování svob. sdruž. a shrom.	0	0	0
Ostatní násilné trestné činy	1	0	5
<b>Násilné činy celkem:</b>	<b>2 069</b>	<b>742</b>	<b>3 162</b>

Tab. č. 2: Množství zjištěných násilných trestných činů v ČR za rok 2012

### 6.3 Celkový nápad násilné trestné činnosti r. 2013

V roce 2013 bylo na území Plzeňského kraje evidováno 415 případů, přičemž v roce 2012 policie zaznamenala těchto trestných činů 482. Nižší číslo není jediným kladným faktem, ale také skutečnost, že v roce 2013 bylo objasněno mnohem více případů, konkrétně o celá 2%. Policistům se podařilo dopadnout téměř 77% pachatelů trestných činů. Velkou pozornost si v roce 2013 zaslouží případy vražd.

V tomto roce byly statisticky zaznamenány 4 a to včetně pokusů a příprav. Je to o tři případy méně než v roce předešlém. Hned první případ byl kvalifikován jako příprava vraždy manželky ze strany jejího muže.

Projednání této kauzy proběhlo před Krajským soudem a bylo rozhodnuto pro změnu na přečin výtržnictví. Dalším případem se stala vražda manželky příslušníka policie.

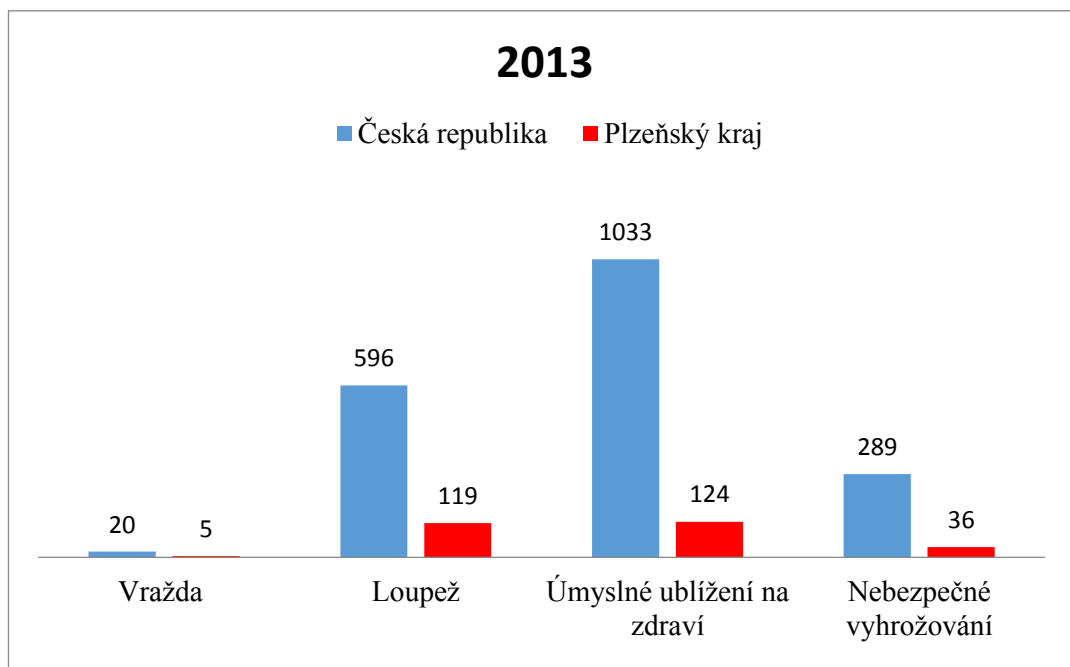
Případ se odehrál v srpnu a policista byl dopaden po několika dnech skrývání se. Hned na to v září bylo nalezeno tělo 25letého muže u Kornatic. Podezřelý byl zadržen po deseti dnech nepřetržitého vyšetřování. Velmi dlouho se pracovalo na posledním případě roku 2013, kdy se jednalo o dívku politou kyselinou.

Až v roce 2015 se Krajskému soudu za tento čin pokusu o vraždu zodpovídal její expřítel. Ten si už dnes odpykává svůj 23letý trest ve vězení ve Valdicích. Byl navrhnut trest vyšší, a sice 30 let, ale dle žalobce nebyly pro uložení tohoto trestu splněny podmínky. I přesto byla na konci roku 2016 ze strany expřítele podána stížnost Ústavnímu soudu o snížení trestu. Ten stížnost okamžitě zamítl s poukázáním na důkazy vylučující možnost, že čin mohl spáchat někdo jiný.

Mezi další násilnou trestnou činností, kterou se policejní orgán v roce 2013 zabývali, patří loupeže, u kterých poklesla dynamika z předchozího roku v Plzeňském kraji o celých 102 případů. Stejně tak nebezpečné vyhrožování se zaznamenal pokles dynamiky násilné trestné činnosti od roku 2012 o 84 případů, tedy výrazné snížení více jak o polovinu ku předešlému roku. Co se týče úmyslného ublížení na zdraví v celé České republice za rok 2013, tak i přes určitý pokles těchto případů se jedná o velmi vysoké číslo.

Celkově můžeme říci, že násilná trestná činnost v roce 2013 zaznamenala rapidní pokles dynamiky násilné trestné činnosti o několik až desítek případů. I tak se ovšem plzeňský kraj stále nemálo podílí na tomto celkovém čísle.

Česká republika	3138
Plzeňský kraj	415



Graf č. 3: Celkový nápad násilné trestné činnosti za období 1. 1. – 30. 12. 2013<sup>44</sup>

<sup>44</sup>Empirické materiály: Policie České republiky. © 2017 Policie ČR.[online]. Praha, 2016. [cit. 2017-23-02]. Dostupné z WWW:<http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Název	Zjištěno	z toho	Celkem
		ukončeno prověřování	v prově- řování
Vraždy loupežné	11	10	2
Vraždy sexuální	1	1	0
Vraždy motiv. osob. vztahy	103	101	3
Vraždy na objednávku	6	5	1
Vraždy novorozence matkou	1	1	0
Vraždy ostatní	60	49	14
<b>Vraždy celkem:</b>	<b>182</b>	<b>167</b>	<b>20</b>
Usmrcení lidského plodu - pomoc a svádění ženy	1	0	1
Usmrcení lidského plodu - se souhlasem ženy	0	0	0
Usmrcení lidského plodu - bez souhlasu ženy	0	0	0
Zabití	0	0	0
Usmrcení z nedbalosti	76	34	44
Opuštění dítěte	21	16	6
Únos	11	8	3
Loupeže	2 961	2 413	596
Loupeže na finančních institut.	90	76	15
Nás. protiúř. osob. a org. veř.moci mimo polic.	96	83	15
Nás. protiúř. osob. a org. veř.moci policistovi.	674	634	42
Nás. protiúř. osob. a org. veř.mociobec.policistovi.	187	176	11
Úmyslné ublížení na zdraví	5 378	4 400	1 033
Rvačky	26	25	1
Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	50	44	7
Braní rukojmí	2	2	0
Nebezpečné vyhrožování	2 331	2 056	289
Nebezpečné pronásledování	520	393	132
Vydírání	1 442	1 191	284
Omez. a zbavení os. svobody	258	211	49
Porušování domovní svobody	3 253	2 973	296
Neopr.zás.do práva domu, bytu...	331	263	73
Týrání svěřené osoby	186	119	70
Týrání osoby žijící ve spol. obydlí	572	447	131
Omezování svobody vyznání	0	0	0
Útisk	32	22	12
Porušování svob.sduř. a shrom.	0	0	0
Ostatní násilné trestné činy	9	3	8
<b>Násilné činy celkem:</b>	<b>18 689</b>	<b>15 756</b>	<b>3 138</b>

Tab. č. 3: Množství zjištěných násilných trestných činů v ČR za rok 2013



## 6.4 Celkový nápad násilné trestné činnosti r. 2014

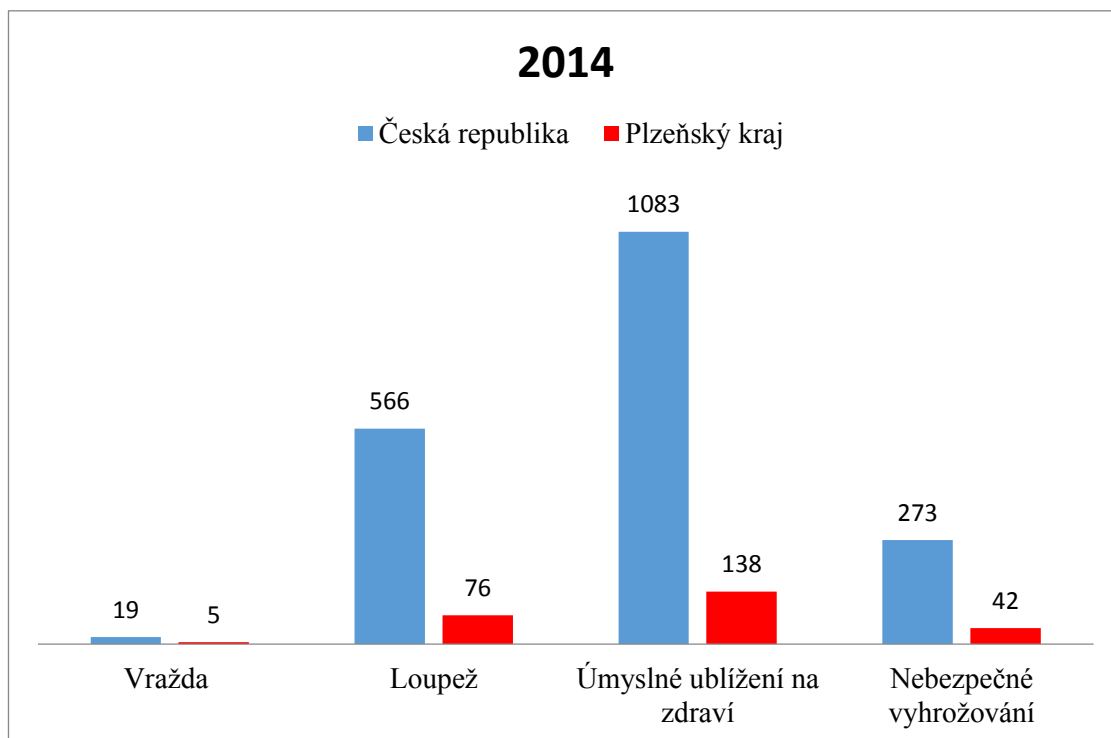
V roce 2014 bylo na území Plzeňského kraje oznámeno celkem 393 násilných činů. Pozitivní je také fakt, že objasněnost této závažné trestné činnosti se oproti roku 2013 vzrostla dynamika celkové násilné kriminality více jak o 1%

V objasněnosti vražd byly policisté tento rok velmi úspěšní. V tomto roce evidovali stejný počet vražd jako v roce 2013, tedy 4.

Do nejsledovanějších případů patří například vražda ze 7. listopadu 2014, kdy 64letého muže zastřelil 46letý muž, který čin spáchal legálně drženou krátkou střelnou zbraní. Hned několik minut po spáchání tohoto činu podezřelého policejní orgán zadržel.

Však na prvních místech pomyslného žebříčku násilných trestných činů se jako obvykle objevila loupežná přepadení. V předešlém roce byl však zaznamenán téměř 45% pokles dynamiky této velmi závažné trestné násilné činnosti, a to o 43 případů. V popředí můžeme také nalézt úmyslná ublížení na zdraví, kterých v roce 2014 bylo zaznamenáno v plzeňském kraji 138. Také nesmíme opomenout nebezpečné vyhrožování, které oproti předchozímu roku 2013 vzestoupilo o celých 6 případů, tedy na počet 42.

Česká republika	3072
Plzeňský kraj	393



Graf č. 4: Celkový nápad násilné trestné činnosti za období 1. 1. – 30. 12. 2014<sup>45</sup>

<sup>45</sup>Empirické materiály: Policie České republiky. © 2017 Policie ČR.[online]. Praha, 2016. [cit. 2017-23-02]. Dostupné z WWW:<http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Název	Zjištěno	z toho	Celkem
		ukončeno prověřování	v prově- řování
Vraždy loupežné	1	1	2
Vraždy sexuální	0	0	0
Vraždy motiv. osob. vztahy	5	5	3
Vraždy na objednávku	0	0	0
Vraždy novorozence matkou	0	0	0
Vraždy ostatní	8	6	14
<b>Vraždy celkem:</b>	<b>14</b>	<b>12</b>	<b>19</b>
Usmrcení lidského plodu - pomoc a svádění ženy	0	0	0
Usmrcení lidského plodu - se souhlasem ženy	0	0	0
Usmrcení lidského plodu - bez souhlasu ženy	0	0	0
Zabití	0	0	0
Usmrcení z nedbalosti	13	3	45
Opuštění dítěte	1	1	5
Únos	0	0	2
Loupeže	270	79	566
Loupeže na finančních institut.	5	0	12
Nás. protiúř. osob. a org. veř.moci mimo polic.	9	4	16
Nás. protiúř. osob. a org. veř.moci policistovi.	40	25	42
Nás. protiúř. osob. a org. veř.mociobec.policistovi.	16	11	7
Úmyslné ublížení na zdraví	603	144	1 083
Rvačky	2	2	1
Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	7	0	11
Braní rukojmí	0	0	0
Nebezpečné vyhrožování	236	121	273
Nebezpečné pronásledování	62	23	115
Vydírání	142	52	277
Omez. a zbavení os. svobody	38	16	47
Porušování domovní svobody	245	103	262
Neopr.zás.do práva domu, bytu...	62	21	79
Týrání svěřené osoby	23	3	66
Týrání osoby žijící ve spol. obydlí	61	22	125
Omezování svobody vyznání	0	0	0
Útisk	1	1	10
Porušování svob. sdruž. a shrom.	0	0	0
Ostatní násilné trestné činy	2	0	9
<b>Násilné činy celkem:</b>	<b>1 852</b>	<b>643</b>	<b>3 072</b>

Tab. č. 4: Množství zjištěných násilných trestných činů v ČR za rok 2014

## 6.5 Celkový nápad násilné trestné činnosti r. 2015

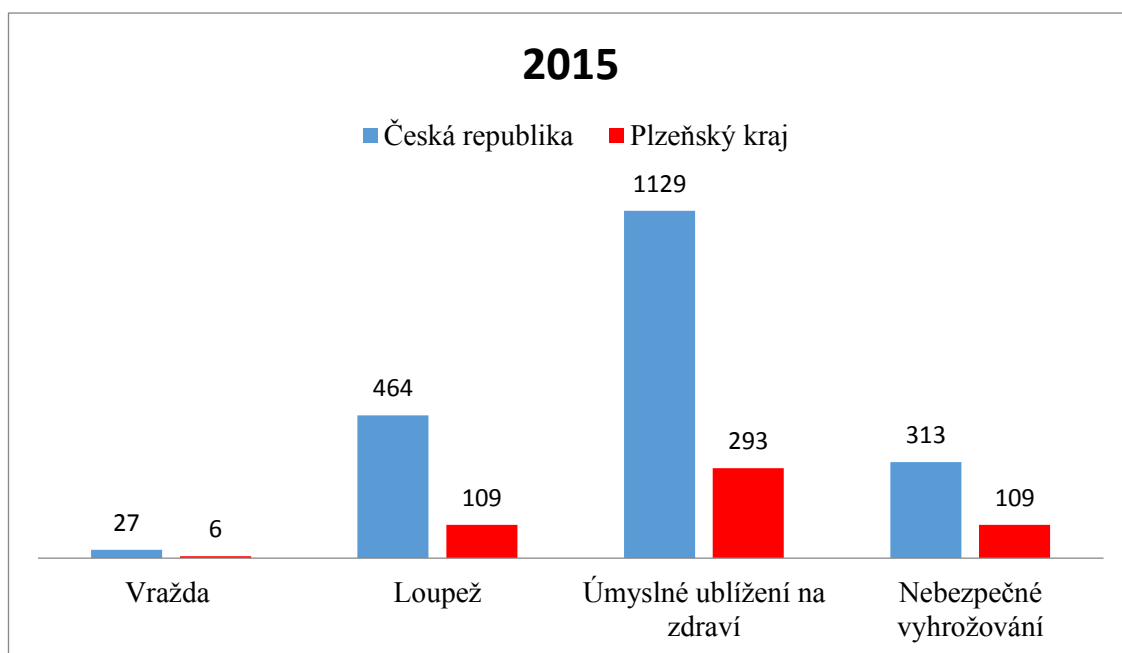
V roce 2015 lze zaznamenat vzestupnou dynamiku, kdy počet násilných trestných činů v Plzeňském kraji, konkrétně o 19 případů. U násilné trestné činnosti se jedná o strukturu trestných činů úmyslného ublížení na zdraví.

Tento rok bylo vyšetřováno celkem 6 závažných zločinů vražd. Jde o dvě vraždy dokonané. K těm došlo v Blovicích a v Horní Bříze. V Horní Bříze byla zavražděna knihovnice. Byla ubodána 29letým mužem, který byl po pár hodinách po činu dopaden a umístěn do psychiatrické léčebny. V Blovicích muž zastřelil svou manželku a hned poté sebe samotného. Oba podlehly střelným zraněním. 7 případů zůstalo ve stadiu pokusu o vraždu. Patří sem pobodání mladé dívky v bytě v Plzni. Čin spáchal mladík, který po odmítnutí zapůjčení finanční hotovosti dívku fyzicky napadl a pobodal ji. Dále sem patří útok na dva muže v obchodním centru Plaza – Plzeň, pobodání muže v Losiné, kdy 31letý muž pobodal svého nevlastního otce dýkou.

Muž za svůj čin musel zaplatit pojišťovně 18 300 Kč za léčbu poškozeného a byla mu odebrána zbraň. Dále je zde zařazeno pobodání seniorky v Plzni, pobodání muže v Přešticích, pobodání 27letého muže v Plzni na Anglickém nábřeží a do této statistiky byl převeden i jeden případ z předchozího roku.

Co se týče úmyslného ublížení na zdraví, tak číslo 293 poukazující na přesný počet případů, je nejvyšším za poslední 4 roky. A nejedná se zde o zanedbatelnou hodnotu.

Česká republika	3018
Plzeňský kraj	352



Graf č. 5: Celkový nápad násilné trestné činnosti za období 1. 1. – 30. 12. 2015<sup>46</sup>

<sup>46</sup>Empirické materiály: Policie České republiky. © 2017 Policie ČR.[online]. Praha, 2016. [cit. 2017-23-02]. Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Název	Zjištěno	z toho ukončeno	Celkem v prově- řování
		prověřování	
Vraždy loupežné	1	1	2
Vraždy sexuální	0	0	0
Vraždy motiv. osob. vztahy	7	4	7
Vraždy na objednávku	2	0	3
Vraždy novorozence matkou	0	0	0
Vraždy ostatní	4	2	15
<b>Vraždy celkem:</b>	<b>14</b>	<b>7</b>	<b>27</b>
Usmrcení lidského plodu - pomoc a svádění ženy	0	0	1
Usmrcení lidského plodu - se souhlasem ženy	0	0	0
Usmrcení lidského plodu - bez souhlasu ženy	0	0	0
Zabití	0	0	0
Usmrcení z nedbalosti	13	0	43
Opuštění dítěte	0	0	3
Únos	0	0	5
Loupeže	197	63	464
Loupeže na finančních institut.	4	1	6
Nás. protiúř. osob. a org. veř.moci mimo polic.	8	2	11
Nás. protiúř. osob. a org. veř.moci policistovi.	41	31	41
Nás. protiúř. osob. a org. veř.mociobec.policistovi.	14	10	13
Úmyslné ublížení na zdraví	582	155	1 129
Rvačky	4	0	2
Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	1	1	3
Braní rukojmí	0	0	0
Nebezpečné vyhrožování	247	117	313
Nebezpečné pronásledování	64	23	114
Vydírání	115	50	242
Omez. a zbavení os. svobody	21	8	38
Porušování domovní svobody	214	82	247
Neopr.zás.do práva domu, bytu...	50	15	88
Týrání svěřené osoby	18	3	66
Týrání osoby žijící ve spol. obydlí	76	26	144
Omezování svobody vyznání	0	0	0
Útisk	4	1	10
Porušování svob. sdruž. a shrom.	0	0	0
Ostatní násilné trestné činy	3	1	8
<b>Násilné činy celkem:</b>	<b>1 690</b>	<b>596</b>	<b>3 018</b>

Tab č. 5: Množství zjištěných násilných trestných činů v ČR za rok 2015

## **7 Celkový nápad násilné trestné činnosti k teritoriálnímu území**

Grafu 6 a 7 potvrzují obecně známou informaci, že kriminalita v České republice v posledním desetiletí mírně poklesla, popřípadě stagnuje. To platí o policií evidovaných trestných činech a totéž platí i o kriminalitě tzv. objasněné, tj. o evidovaných násilných trestných činech, u kterých byl pachatel znám nebo Policií České republiky zjištěn.

### **7.1 Dílčí analýza násilné trestné činnosti na území České republiky**

K hlavním otázkám výzkumného šetření bylo vyhodnocení celkového nápadu násilné trestné činnosti v České republice a Plzeňském kraji. Z níže uvedeného grafu lze říci, že vzestoupila dynamika kriminality od roku 2011 na 3162 činů. Dalším rokem (2012) kriminalita do 2015 mírně klesala. V roce 2013 bylo zjištěno o 24 trestných činů méně než v roce 2012. Rok 2014 se lišil od roku 2013 o 66 trestných činů. Posledním rokem 2015 poklesla dynamika násilné kriminality o 54 činů.

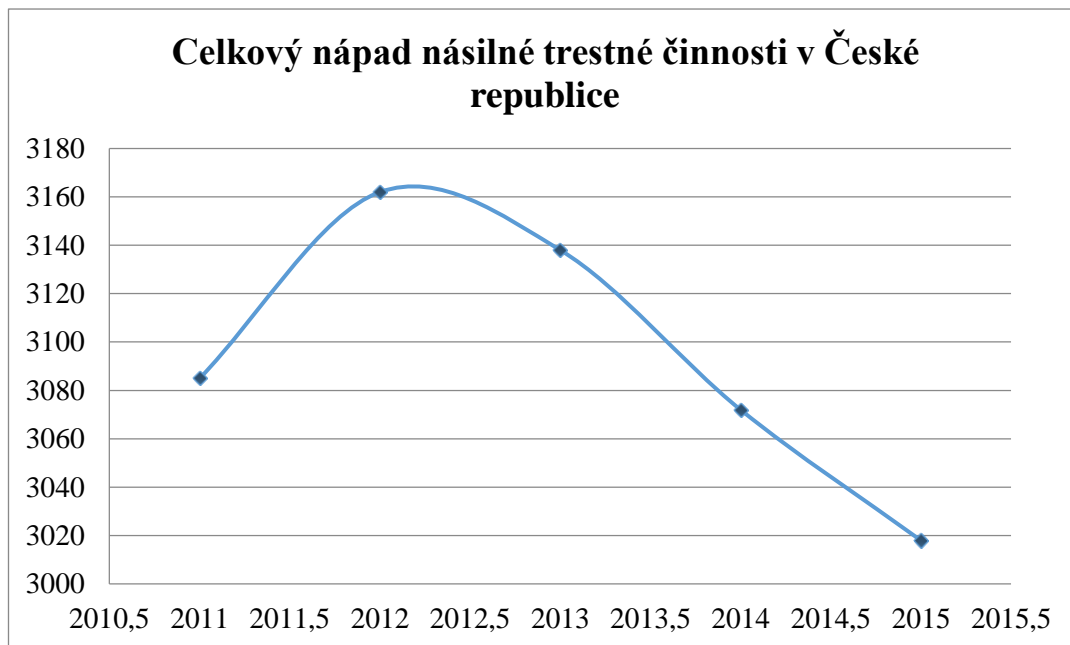
Kvantitativním výzkumem bylo zjištěno, že kriminalita v roce 2011 ve vztahu k fenomenologii (dynamice) vzestoupila, kvůli rozvoji drog na území České republiky. Policie České republiky včas zasáhla a začala tento problém řešit. Projevilo se to na mírném klesání násilí.

K výraznému poklesu dynamiky kriminality přispěly konkrétně například i ukazatele loupeží. Od roku 2011 došlo k velmi značnému poklesu násilných činů. Jsem-li konkrétní, z 688 loupeží spáchaných za rok 2011 se postupem let dostáváme k číslu 464 a to v roce 2015. Pokles dynamiky celkového nápadu násilné kriminality v České republice je tedy zapříčiněn hned několika faktory. Na tyto faktory je brán velký zřetel. Ale i přes výrazný pokles statistických ukazatelů násilné trestné činnosti, je stále celkový ukazatel kriminality nemalý.<sup>47</sup>

---

<sup>47</sup>Empirické materiály: Policie České republiky. © 2017 Policie ČR.[online]. Praha, 2016. [cit. 2017-23-02]. Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

r. 2011	r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015
3085	3162	3138	3072	3018



Graf č. 6: Celkový nápad násilné trestné činnosti za období 2011 - 2015<sup>48</sup>

<sup>48</sup>Empirické materiály: Policie České republiky. © 2017 Policie ČR.[online]. Praha, 2016. [cit. 2017-23-02]. Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>



## 7.2 Dílčí analýza násilné trestné činnosti na území Plzeňského kraje

Ve vztahu k fenomenologii (stavu a dynamice) násilné trestné činnosti lze za určující období let 2011 – 2015 zaznamenat klesající tendenci. Pokud se ale zaměříme pořádně na některé konkrétní násilné trestné činy, zjistíme, že dle statistiky jejich čísla od roku 2011 po rok 2015 vzestupovala a klesala, ale k nějaké výrazné změně nedošlo. Pro konkrétnost můžeme uvést například vraždy.<sup>49</sup>

V průběhu let se počet těchto násilných trestných činů nijak rapidně nesnížil, ale ani nezvýšil. Na základě dílčí analýzy můžeme říci, že se takovéto činy na redukci celkové kriminality Plzeňského kraje výrazně nepodílely.

V této statistice během těchto let mnohem více, patří množství spáchaných loupeží. Nejvýrazněji to můžeme vidět, ohlédneme-li se na roky 2011–2012. Loupeží v roce 2012 značně přibýlo, a to o celých 128 těchto činů.

Dalším výrazným faktorem, který ovlivnil celkovou statistiku násilné trestné činnosti v Plzeňském kraji za zmíněné 2011-2015, je bezesporu nebezpečné vyhrožování. Rapidní pokles dynamiky celkového nápadu násilné trestné činnosti můžeme vidět mezi roky 2012 a 2013, kdy ze 120 případů nebezpečného vyhrožování za první z uvedených let tento počet poklesl o 84 činů.

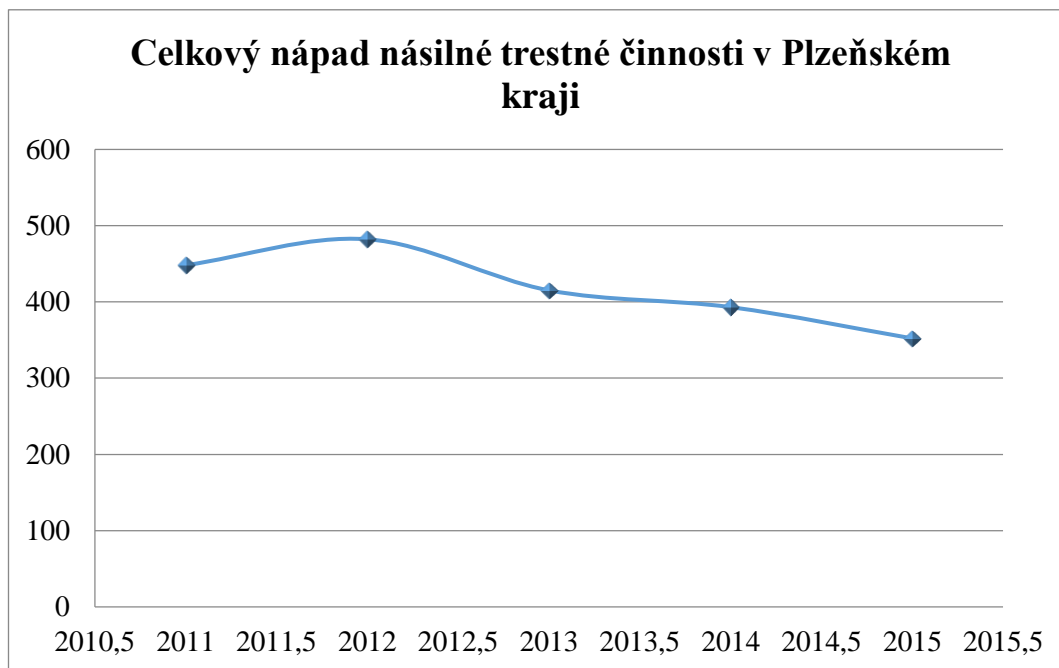
Tedy v následujícím roce bylo těchto činů zaznamenáno 36. I přesto že kriminalita na Plzeňsku během zmíněných let klesala.<sup>50</sup>

---

<sup>49</sup>Empirické materiály: Policie České republiky. © 2017 Policie ČR.[online]. Praha, 2016. [cit. 2017-23-02]. Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

<sup>50</sup>Empirické materiály: Policie České republiky. © 2017 Policie ČR.[online]. Praha, 2016. [cit. 2017-23-02]. Dostupné z WWW:<http://www.policie.cz/clanek/statistika-kriminality-v-plzenskem-kraji.aspx>

r. 2011	r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015
448	482	415	393	352



Graf č. 7: Celkový nápad násilné trestné činnosti za období 2011 - 2015<sup>51</sup>

<sup>51</sup>Empirické materiály: Policie České republiky. © 2017 Policie ČR.[online]. Praha, 2016. [cit. 2017-23-02]. Dostupné z WWW:<http://www.policie.cz/clanek/statistika-kriminality-v-plzenskem-kraji.aspx>

## Závěr

Nikdo z nás nemá dopředu určeno, zda se někdy stane pachatelem trestného činu. Pro rozvoj osobnosti pachatele využíváme subjektivních a objektivních aspektů. Na formování osobnosti má vliv rodina, společnost, škola a další aspekty. Dle autorky Záhorské: „*Snaha zobecňovat poznatky o osobách pachatelů trestných činů byla vždy součástí zkoumání a téměř vždy ji doprovázely pokusy pachatele klasifikovat podle určitých znaků, které se u nich vyskytují častěji než u běžné populace.*”<sup>52</sup>

Ambicí „práce“ bylo relativně relevantně poukázat na danou objektivní okolnost, tj. kdy v souvislosti s potíráním násilné trestné činnosti je rovněž zapotřebí kvalifikovaných znalostí jejích příčin a podmínek, včetně orientace na osobnost pachatele apod. Pachatelé násilné trestné činnosti se vyznačují velkou odchylností, která je vyjádřena s ohledem k profilaci pachatelů. Každý z těchto pachatelů ztělesňuje jedinečnou osobnost.

Hlavní a vedlejší cíl „práce“, tj. teoretické vymezení a reflexe základních východisek fenoménu násilné trestné činnosti a osobnosti jejího pachatele byl naplněn. Formou analýzy a interpretace užitých kvantitativních došlo k vyhodnocení statistických ukazatelů celkového nápadu násilné trestné činnosti za období mezi roky 2011 – 2015.

---

<sup>52</sup> ZÁHORSKÁ, J. *Psychologická intervence při vyšetřování trestných činů*. Praha: Portál, 2007. s. 136

## Seznam použitých zdrojů

### Literární zdroje

1. ČERMÁK, I. *Lidská agrese a její souvislost*. 1. vydání. Praha. 1999. 204 s. ISBN 80-902-6141-8
2. MUSIL, J., a kolektiv. *Kriminalistika: vybrané problémy a teorie a metodologie*. 1. Vydání. Praha, 2001. 309 s. ISBN 80-7251-080-0
3. ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 3. vydání. Nakladatelství Aleš Čeněk Plzeň. 2013. 445 s. ISBN 978-80-7380-461-9
4. ČÍRTKOVÁ, L. ČERVINKA, F. *Forenzní psychologie: Psychologie pro soudce, advokáty, státní zástupce, vyšetřovatele, kriminalisty, policisty a pro všechny, kteří se v souvislosti s trestným činem dostanou do kontaktu s policií a soudy*. 1. Vydání. Praha: Support. 1994. s. 206 ISBN neuvedeno
5. ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1998. 255 s. ISBN 80-85858-70-3
6. ČÍRTKOVÁ, L. VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (svědkům) trestných činů*. 1. vydání. Praha: Grada. 2007. 192 s. ISBN 978-80-247-2014-2
7. GILLEROVÁ, I., BOUKALOVÁ, H. a kolektiv. *Vybrané kapitoly kriminalistické psychologie*. 1. vydání. Praha: Karolinum. 2006. 280 s. ISBN 80-246-1293-3
8. JELÍNEK, J. a kolektiv. *Zákon o obětech trestných činů. – komentář s judikaturou*. Nakladatelství: Leges. 2013. 1. vydání. 263 s. ISBN 978-80-87576-49-6
9. JELÍNEK, J. a kolektiv. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Nakladatelství: Leges. 2016. 1280 s. ISBN 978-80-7502-106-9
10. KAISER, G. *Kriminologie: Úvod do základů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1994. 268 s. ISBN 80-7179-002-8
11. NETÍK, K., NETÍKOVÁ, D., HÁJEK, S. *Psychologie v právu. Úvod do forenzní psychologie*. Skripta. 1. vydání. Praha, C. H. Beck, 1997. 140 s. ISBN 80-7179-177-6
12. MORÁVEK, J. *Model práva: vztah práva a morálky*. Praha: LINDE. 2013. 103 s. ISBN 978-80-7201-911-3
13. PAVLOVSKÝ, P., a kolektiv. *Soudní psychiatrie a psychologie*. 1. vydání. Praha, 2001. 184 s. ISBN 80-247-0181-2

14. SKOPAL, O., DOLEJŠ, M., SUCHÁ, J. *Vybrané osobnostní rysy a rizikové formy u českých žáků a žákyň*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. 73 s. ISBN 978-80-244-4223-5
15. STANKOVA. L., ŠČERBA F., VICHLENDÁ M. *Násilná kriminalita*. Tisk PB tisk, s. r. o. Příbram. 2015. 263s. ISBN 978-80-7502-069-7
16. STRAUS, J., a kolektiv. *Kriminalistická metodika*. 2. vydání. Příbram. 2008. 315 s. ISBN 978-80-7380-124-3
17. SPURNÝ, J. *Psychologie násilí: O psychologické podstatě násilí, jeho projevech a způsobech psychologické obrany proti němu*. 1. vydání. Praha: Eurounion, 1996. 134 s. ISBN 80-85858-30-4
18. VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 4. vydání. Praha: Portál. 872 s. ISBN 978-80-7367-414-4
19. ZÁHORSKÁ, J. *Psychologická intervence při vyšetřování trestných činů*. Praha: Portál, 2007. 136 s. ISBN 978-80-7367-236-2

### **Elektronické zdroje**

1. Sebevědomí. *Sebevědomí*. [online]. © PhDr. Michaela Peterková 2008-2016. [cit. 2016-11-12]. Dostupné z: WWW: <<http://www.sebevedomi.psychoweb.cz/>>
2. Služba kriminální Policie. Policie České republiky. [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-11-12]. Dostupné z: WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/sluzba-kriminalni-policie.aspx>>

## **Seznam zkratek**

NATO – Organizace Severoatlantické smlouvy

EU – Evropská unie

ČR – Česká republika

ORG. – Orgán

TZV. – takzvaně

NAPŘ. - například

## **Seznam tabulek**

Tab. č. 1: Množství zjištěných násilných trestných činů v ČR za rok 2011

Tab. č. 2: Množství zjištěných násilných trestných činů v ČR za rok 2012

Tab. č. 3: Množství zjištěných násilných trestných činů v ČR za rok 2013

Tab. č. 4: Množství zjištěných násilných trestných činů v ČR za rok 2014

Tab. č. 5: Množství zjištěných násilných trestných činů v ČR za rok 2015

## **Seznam grafů**

Graf č. 1: Celkový nápad násilné trestné činnosti za období 1. 1. – 30. 12. 2011

Graf č. 2: Celkový nápad násilné trestné činnosti za období 1. 1. – 30. 12. 2012

Graf č. 3: Celkový nápad násilné trestné činnosti za období 1. 1. – 30. 12. 2013

Graf č. 4: Celkový nápad násilné trestné činnosti za období 1. 1. – 30. 12. 2014

Graf č. 5: Celkový nápad násilné trestné činnosti za období 1. 1. – 30. 12. 2015

Graf č. 6: Celkový nápad násilné trestné činnosti za období 2011 - 2015

Graf č. 7: Celkový nápad násilné trestné činnosti za období 2011 – 2015